



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

til

den offentlige Examen

i

Odense Cathedralsskole

den 22de — 30de Juli 1845.

Indhold.

1. Graaf Accentskare, af Admiret Wiehe.
2. Skolecefterretninger.



O d e n s e .

Trykt i Fyens Stiftsbogtrykkeri hos M. C. Sempel.

Græsk Accentlære

af

F. W. Wiehe,
Adjunct.

F o r o r d.

Denne Accentlære gjør ikke Fordring paa at være nogen ny eller selvständig Bearbejdelse af dette Emne, men skulde kun være en nogenlunde fuldständig og hensigtsmæssig Sammenstilling af Reglerne for den græske Accentuation. En saadan havde jeg først i mindre Omfang foretaget blot til mit eget Brug uden at tænke paa dens Udgivelse. Ved Benyttelse af Stoffet hos Götting og Wagner voxede imidlertid Omfanget efterhaanden og det faldt mig ind, at en saadan Sammenstilling maastee ikke vilde være uvelkommen for en og anden Lærer i Græsk, der ikke tilfredshilleedes ved det, som Grammatikerne i Almindelighed maae indskrænke sig til, men som ikke selv havde Leilighed til at skaffe sig noget Fuldständigere. Skulde Nogen mene, at Vidtløftigheden er vel stor eller at Exemplernes Mængde paa visse Steder er utilbørlig, saa maa jeg hertil svare, at jeg anseer enhver ganske Fortfattet Accentlære for noget temmelig Illusorisk, og at det i mange Tilfælde, hvor Regler næsten ere umulige, mere kommer an paa ved en Mængde Exempler at anskueliggjøre Betoningsforholdene.

I n d l e d n i n g .

§ 1.

I ethvert Sprog kræver Udtalen af de enkelte Ord, at man udhæver een Stavelse fremfor de øvrige ved en Forstærkning og Hævning af den Lyd, hvormed dens Vocal udtales. Denne Udheving eller Betonning (*προσῳδία*, *accentus*) er ligesom Sjælen i Ordet, den er det Holdningspunkt, hvortil hele Udtalen knytter sig, som Stemmen iler frem til igjennem de foregaaende Stavelser og hviler ud efter i de paafølgende. Dog indtager Betonningen ikke i alle Sprog en lige vigtig Plads i Udtalen, da dens Vigtighed fornemmelig betinges ved Sprogets hele grammatikalste Formudvikling. Man har nemlig bemærket, *) at de Sprog, som ikke længer besidde eller aldrig have besiddet nogen rig Udvikling af Flexionsformer, er Betonningen det væsentligste Moment i Udtalen, (dette gjælder altsaa alle nyere Sprog: de skandinaviske-germaniske, de romanske og det nygræske Sprog), hvorimod i de Sprog, der ere rige paa noie uddannede Flexionsformer (altsaa Sanserit, Græsk og Latin) et andet væsentligt Moment gjør sig gjældende i Udtalen og stiller Betonningen paa en underordnet Plads. Dette Moment er Dyantiteten eller Stavelsernes Maal i Henseende til Længde og Korthed.

*) See Prof. Madvig's Bemærkninger i Maanedsskrift for Litteratur etc Bind Pag. 419 ff.

§ 2.

At nu Grækerne og Romerne i Sprogens blomstrende Periode virkelig udtalte Ordene saaledes, at Quantiteten var det Fremherskende, fremgaaer deels deraf, at hele deres Metrik er bygget paa Quantiteten, *) og det vilde være ubegribeligt, at en Versbygning kunde gjøre sig gjældende og finde Behag, naar den stred aldeles imod den daglige Udtale, deels deraf, at hele Betoningen i disse Sprog er væsentlig betinget af Quantiteten, idet nemlig i Latin Quantiteten bestemmer, hvor Accenten skal staae, i Græsk, hvor den kan staae, endelig bevidne de Gamle selv paa mange Steder, **) hvor vigtig Quantitetsforskjellen var i det daglige Sprog, og hvor der er Tale om rhetorisk Velklang (numerus), udhæves altid Stavelsernes Længde og Korthed som det Væsentlige, medens Accenten sjelden omtales. ***)

§ 3.

Forst da Talesproget efter Christi Fødsel udartede og ved Folkevandringen modtog Blandinger af barbariske Sprog, begyndte man at oversee Quantiteten og at udtale Ordene alene efter Accenten, som det ogsaa er Tilfældet i det nuværende nygræske Sprog. Uagtet nu dette Sprog efter al Sandsynlighed var det herskende Folkesprog i hele den

*) Nye Metrifere have rigtignok paaستاact, at Accenten i visse Tilfælde viste sin Indflydelse paa Quantiteten derved, at en accentueret kort Stavelse kunde træde istedetfor en lang. Nogle gaae saavidt, at de paaستاae, at de ældste Vers alene vare byggede paa Accenter. Men disse Paaستاande ere aldeles ubeviislige; see Henrichsen om de politiske Vers Pag. 6 ff.

**) Cic. de or. lib. III. Cap. XLVII. sqq. især § 195-98. Quintil. Institut. IX, 4, 83, X, 1, 29, 1, 5, 18, 1, 6, 32. Plutarch Pericl. Cap. IV.

***) Cic. Or. § 58.

første Deel af Middelalderen, *) saa vedligeholdte dog i lang Tid Skribenterne det gamle helleniske Sprog som Skriftsprog, naturligviis med kjendelige Spor af Tidens Indflydelse. Men hvorledes dette traditionelt overleverede Skriftsprog kom i Conflict med Bulgær sproget og den daglige Udtale, viser den Versification, som blev almindelig fra det 7de Aarhundrede, **) i hvilken man bestræbte sig for at vedligeholde de gamle Grækeres kvantiterende Versbygning; men da denne aldeles stred imod den daglige Udtale efter Accenterne, i hvilken Quantiteten slet ikke høretes, tillode Digterne sig de største Vilkaarligheder i Brugen af lange og korte Stavelseser. Fra det 11te Aarhundrede begyndte man endogsaa at skrive helleniske Vers alene efter Accenten (de saakaldte politiske Vers d. e. borgerlige, almindelige, populære Vers i Modsetning til de lærde og kunstmæssige). ***) Først i Begyndelsen af det 12te Aarhundrede brod Talesproget sine Stranker, thi fra den Tid fremtræder det jævnlig som Skriftsprog, indtil det tilsidst efter Constantinopels Erobring af Tyrkerne (1453) blev det ene herskende.

§ 4.

Hvad nu Accentuationen i det gamle græske Sprog angaaer, saa maa det erindres, at Skribenterne i Sprogets blomstrende Periode ikke betjente sig af Accent=Teegnene; thi saalænge Sproget var i sin fulde Livskraft, var det overflødig ved særegne Teegn at bemærke det, som lærtes umiddelbart tilligemed Sproget. En saadan Nødhjælp bliver først nødvendig, naar et Sprog begynder at udarte. Som Op=

*) Henrichsen om den nygræske Udtale Pag. 31 ff.

**) Navnligen i de saa almindelig brugte iambiske Scenarer; see Henrichsen om de politiske Vers Pag. 16 ff.

***) Nærmere Underretning om disse Verses Bessaffenhed maa søges i Prof. Henrichsens ovenfor anførte Program.

finder af de nu brugelige Accent=Tejn nævnes i Almindelighed Grammatikeren Aristophanes fra Byzantium, der levede omtrent 200 Aar før Chr. Fødsel; men først Apollonius Dyscolus (i et Skrift *περὶ τόνων*, som er tabt) og fornemmelig hans Søn Elius Herodianus (omtrent 170 efter Chr.) bearbejdede Accentlæren udførligere. Den Sidstes Hovedværk om denne Gjenstand (*προσῳδία καθολική*) er gaaet tabt, men et Udtog deraf findes i det Skrift *περὶ τόνων*, som tillægges Arcadius fra Antiochia, hvis Levetid er ubis. *) Det ældste Spor til Accenterne findes paa en Indskrift i Herculanium (Billois. Anecd. Gr. 2den Deel Pag. 132); dog erklæres denne Indskrift af nyere Lærde for uægte; først fra det 7de Aarhundrede begyndte Msskriverne at betjene sig af dem.

§ 5.

Ved Udtalen af det græske Sprog møder den Banskelig-
hed for os Danske, at vi i vort eget Sprog kun ere vantede
til at høre med Accenten at gjøre, medens derimod i Græsk
ogsaa og fornemmelig Stavelsernes Qvantitet kommer i Be-
tragtning ved Udtalen. Begge Dele maae altsaa høres, og
det er ligesaa urigtigt blot at tage Hensyn til Accenten, saa
at man udtaler alle uaccentuerede Stavelser lige korte, som
at udtale alle lange Stavelser som accentuerede og alle korte
som uaccentuerede. Den sidste Feil kommer især tilsynne ved

*) Desuden høre ogsaa andre græske Forfattere skrevet om Accenterne, saasom Porphyrius *περὶ προσῳδίας*, Johannes Alexandrinus eller Philoponus: *τοινὰ παραγγέλματα*, Georgius Chocroboscus, Theodosius o. fl. Af nyere Bearbejdelser af dette Emne nævnes her: Reiz de *prosodie Græcæ accentus inclinatione*. Wagner, die Lehre von dem Accent der griechischen Sprache. Gœtting, allgemeine Lehre vom Accent der griechischen Sprache.

Uplæsningen af de Gamles Digte, som vi i Almindelighed læse galt, idet vi betone alle de lange Stavelser og omvendt. Men her er ogsaa Vanskeligheden størst, thi her optræder de to forskjellige Principer for Udtalen i den skarpeste Mod sætning til hinanden, da hele vor Metrik er bygget paa Accenten alene, medens Grækernes er bygget paa Qvantiteten alene, og vi gjøre vel bedst i at tilstaae, at vi ikke kan læse de Gamles Vers rigtigt af Mangel paa Kundskab om den eiendommelige Form for Udtalen af lange og korte Stavelser, som for dem gjorde Qvantitetsforskjellene til de meest fremtrædende. I Prosa er Vanskeligheden ikke saa stor (idetmindste ikke saa ioinesfaldende); det lader sig nemlig ikke nægte, at uagtet det danske Sprog i sit Væsen er accentuerende, gives der dog Forskjelligheder i de enkelte Stavelser's Tidslængde, som idetmindste i prosaisk Tale tydeligt lade sig bemærke. *) Naar jeg f. Ex. nævner Ordene Konge og Ord og, saa er i begge disse Ord den første Stavelse accentueret, den sidste uaccentueret, men Ingen kan nægte, at den sidste Stavelse i hvert af Ordene har en forskjellig Tidslængde. Overføre vi dette paa Udtalen af græske Ord, saa vilde altsaa f. Ex. *ἀνδραποδος* blive at udtale omtrent paa samme Maade som Ansigtet, antage, derimod ikke som angrede, Armene, *τόπος* som Total, *χῶρος* som Føge o.s.v.

*) Thortsens Forsøg til en dansk Metrik 1ste Deel § 1.

Første Afsnit. Almindelige Regler om Accenterne.

§ 6.

Al Accenttegn havde Grækerne 3. For nemlig at betegne den skarpe, udhævede Betonning, sættes en Streg fra Høire til Venstre over Vocalen ' (*προσῳδία ὀξεῖα*,*) *accentus acutus*). I Modsætning til den saaledes skarpt betonedede Stavelse blev enhver anden Stavelse udtalt med svag eller sænket Betonning (*προσῳδία βαρεῖα*, *accentus gravis*), og til Betegnelse heraf skulde egentlig det Neuten modsatte Tegnet tjene, nemlig en Streg fra Venstre til Høire `; men da enhver Stavelse, som ikke er stærkt betonet, nødvendigviis maa være svagt betonet eller, hvad her er det Samme, ikke betonet, saa udelades *Gravis* i saadanne Tilfælde som overflødig og anvendes kun i et enkelt Tilfælde som Tegnet for den svækkede Neut paa Endestavelser (see § 46). Endelig kunde en lang Vocal blive udtalt med en saa bred Betonning, at den var at betragte som sammensat af to Vocaler, hvoraf den første havde Neuten, den anden *Gravis*, og som Tegnet derfor brugtes en vunden Streg ~ (egentlig ^ eller ^; *προσῳδία περισπωμένη*, *accentus circumflexus*).

Anm. Skal en Diphthong have Accenten, saa sættes denne over den sidste Vocal. Naar Accent og Spiritus træffe sammen, saa sættes Neuten og *Gravis* paa høire Side af Spiritus, *Circumflexen* ovenover f. Ex. ὄρις, αἷμα.

§ 7.

Ethvert Ord har kun een Accent, og denne kan kun staae over een af de tre sidste Stavelser, Neuten over

*) Ordet *προσῳδία* bruge de græske Grammatikere i flere Betydninger; snart betyder det Betonningen, snart Accenttegnene (tilsammen med de øvrige Læsetegn), snart Læren om Accentuationen. Først meget sildigt opkom den Betydning af Ordet, som nu er den almindelige, nemlig Læren om Stavelsernes Længdemaal.

enhver af dem, Circumflexen kun over een af de to sidste. Med Hensyn paa den forskjellige Plads, Accenten indtager i Ordene, benævnes de: Oxytona, naar Accenten staaer paa sidste Stavelse, Paroxytona, naar den staaer paa næstsidste, Proparoxytona, naar den staaer paa trediesidste Stavelse; endvidere: Perispomena, naar Circumflexen staaer paa sidste Stavelse, Properispomena, naar den staaer paa næstsidste.

Ethvert Ord, som ikke har Tonen paa sidste Stavelse, kaldes et Barytonon.

Ethvert selvstændigt betonet Ord kaldes orthotone: ret i Modsætning til de proclitiske og enclitiske Ord (§ 47 og 48).

§ 8.

For at accentuere et Ord rigtigt, maa man først vide, paa hvilken Stavelse Tonen hviler; men herfor lader sig ikke opstille nogen almeengyldig Regel. I den ældste græske Dialect, nemlig den æoliske, er Accentuationen væsentligt barytonerende, saa at Accenten i Regelen trækkes saa langt tilbage som muligt; i de senere uddannede Dialecter derimod, den ioniske, attiske og doriske, indtræde andre Principer for Accentuationen, der paa flere Maader krydse hiint ældste og have aabnet Veien for mange Vilkaarligheder. Der skal derfor nedensfor meddeles specielle Regler for de enkelte Taledele, og selv disse kunne ikke altid være udtømmende. Her maa strax gjøres opmærksom paa den Indslydelse, som den sidste Stavelses Bestaaffenhed har paa Accentens Plads:

Hvis nemlig den sidste Stavelse er lang (af Naturen eller ved Position), saa kan Accenten ikke staae længere tilbage end paa næstsidste Stavelse.

Herfra undtages to Tilfælde, idet nemlig a) det ω , som i den attiske og ioniske Dialect bruges istedetfor o i de andre Dialecter, ingen Indslydelse har paa Accenten; man accentuerer altsaa rigtigt $\acute{\epsilon}\mu\pi\lambda\epsilon\omega\varsigma$ for $\acute{\epsilon}\mu\pi\lambda\epsilon\omicron\varsigma$,

ἀνώγειον, δυνάμειος, ὅτεω, ὅτεων o. s. v. b) Det samme gjælder om Endelserne *οι* og *αι* som Declinations- og Conjugations-Endelser og i Sammensætningerne af Adverbier *πάλαι*, altsaa *ἄνθρωποι*, *τράπεζαι*, *λέγεται*, *τρίπαλαι*, *τετράπαλαι* o. s. v. Dog gjør Dptativ-Endelserne *οι* og *αι* igjen en Undtagelse herfra, idet de betragtes som lange, altsaa: *ἐκγέροι* (ikke *ἐκγεροι*), *ποιήσαι* (ikke *ποίησαι*, hvilket er 2den Pers. Sing. Imper. af Mor. 1 Med.)

§ 9.

Hvilken Accent den betonedede Stavelse skal have, læres af følgende Regler:

1) Circumflexen kan kun staae over de af Naturen lange Stavelser, Accuten baade over lange og korte. Enhver kort betonet Stavelse har altsaa Accuten.

2) Er den sidste Stavelse betonet og af Naturen lang, saa faaer den Accuten, undtagen i følgende Tilfælde, hvor den faaer Circumflexen: a) i visse Sammentræknings-Tilfælde f. Ex.: *ποιέω-ποιῶ πλόος-πλοῦς* (see herom den følgende §). b) Genitiv- og Dativ-Endelserne i første og anden Declination f. Ex.: *κακοῦ, κακῆς, κακῶν, κακοῖς* (see § 18 og § 22). c) Genitiv og Dativ Dualis og Genitiv Pluralis af Genstavesord i 3die Declination f. Ex. *χεροῖν, φρενῶν* (see § 24). d) Vocativ af Endelserne *εις, ως* og *ω* i 3die Declination f. Ex. *βασιλεῦ, ἡχοῖ*. e) Adverbial-Endelsen *ως* f. Ex. *σοφῶς, κακῶς* (see § 39). f) Mange Genstavesord, som *ποῦ, πῶς, νῦν, πῶρ, πᾶς, πᾶν*.

3) Er den næstsidste Stavelse betonet og af Naturen lang, saa faaer den a) Circumflexen, hvis den sidste Stavelse er af Naturen kort f. Ex. *βασιλεῦσι, προσῆκον, χώρος, τεῖχος, κείσθαι, ἀλλάξ* (derimod *θώραξ* og *κήρυξ*, fordi *α* og *υ* her ere lange); og saaledes betones de fleste To-stavesord af

denne Quantitet. Herfra undtages εἶθε og ναίχι og de med Enclitica sammensatte f. Ex. εἶτε, οὔτε, ὅσπερ, ἤτις, τοῖσδε. h) Ex derimod den sidste Stavelse af Naturen lang, saa kan den næstsidste kun faae Accenten f. Ex. ἀνθρώπου, βασιλεύσω, γιλιούντων.

4) Ex den trediesidste Stavelse betonet, saa kan den aldrig faae anden Accent end Accenten (§ 7), og selv denne kun i det Tilfælde at den sidste Stavelse hverken er lang af Naturen eller ved Position, f. Ex. κάλλιστος (men καλλίστου), φθείρεσθαι (men φθειρέσθων) o. s. v. Herfra undtages den homeriske Dativ τοῖσδεσι og τοῖσδεσσι og de med det enclitiske τις sammensatte Pronominalformer, f. Ex. οὔτινος, ὄντινων (§ 36).

§ 10.

Ærskilt maa Accentuationen i Contractions-Tilfælde betragtes.

1) Hvis nemlig ingen af Vocalerne før Contractionen havde Accenten, saa forbliver ogsaa den sammentrukne Stavelse uaccentueret f. Ex. περίπλοος – περίπλους, τέχρα-τείχη, ἐποίησεν-ἐποιούν. Herfra undtages a) Adjectiverne paa εος, der før Contractionen ere Proparoxytona, men ved denne blive Perispomena f. Ex. χρύσεος-χρυσούς, κάλκεος-χαλκούς. b) Det Samme er Tilfældet med Ordet κίανεν-κινούν (en Kurz).

2) Hvis derimod een af de sammentrukne Vocaleer havde Accenten, saa bliver ogsaa den sammentrukne Stavelse accentueret, og a) dersom det er den næstsidste eller trediesidste Stavelse, saa stæer det efter de almindelige Regler (§ 9 No. 3 og 4), altsaa: ποιούμενος-ποιούμενος, ἐστιαότος-ἐστῶτος, ἐποιεῖσθην-ἐποιεῖσθην (Ordet ἄεργος bliver uregelmæssigt til ἀργός; om Genitiverne στητός, φρητός og Θρητός see nedenfor § 24 No. 3). b) Falder Tonen paa sidste Stavelse, saa kommer det an

paa, om den første eller den sidste af Vocalerne havde Accenten.

a) Har nemlig den første Vocal Tonen, saa faaer den sammentrukne Stavelse Circumflexen f. Gr. *φιλέω-φιλῶ*, *νόος-νοῶς*. Herfra undtages aa) den sammentrukne Dualis = Endelse *ω* af Ordene paa *οῖς* og *οῖν*, hvilken faaer Acuten f. Gr. *πλώω-πλώ*, *ὀστέω-ὀστώ*, *ἰπλώω-ἰπλώ*. bh) Accusativ = Endelsen *ω* af Ordene paa *ω* f. Gr. *ἡχόα-ἡχώ* (derimod *αἰδόα-αἰδῶ* af *αἰδώς*). cc) Composita af sammentrukne Substantiver af 2den Declination beholde Acuten uforandret paa næstsidste Stavelse f. Gr. *ἄνοος-ἄνοος*, Gen. *ἀνόου-ἄνου*, Dat. *ἀνώω-ἄνω*. Rigesaa visse Nomina propria f. Gr. *Πειρίθοος-Πειρίθους*, Gen. *Πειρίθου-Πειρίθου* o. s. v. dd) De af *ἦθος* afledede Adjectiver paa *ἦθους* beholde i Gen. Plur. Acuten paa næstsidste Stavelse f. Gr. *συνηθέων-συνήθων*, *κακοηθέων-κακοήθων*. Det Samme er Tilfældet med *τροήρης*, Gen. Plur. *τροηγέων-τροήρων*.

β) Hvis derimod den anden af Vocalerne har Acuten, saa beholdes denne over den sammentrukne Stavelse f. Gr. *ἔάν-ἔν*, *ἔσταώς* og *ἔσταός-ἔστώς*, *δαῖς-δαῖς*. Herfra undtages Ordene paa *ιδεός* og *ιαδεός* f. Gr. *ἀδελφιδούς* (see § 20).

§ 11.

Efter de ovenfor opstillede almindelige Regler er det indlysende, at Accenten under Ordene's Flexion ikke altid kan blive staaende paa samme Stavelse eller vedblive at være den samme. De nødvendige Forandringer kunne indbefattes i følgende 3 Tilfælde:

1) Circumflexen forandres til en Acut f. Gr. *οἶνος-οἶνου* (§ 9, 3 h), *ῥήμα-ῥήματος* (§ 9, 4).

2) Acuten forandres til en Circumflex f. Gr. *φείγω-φείγε* (§ 9, 3 a).

3) Acuten flyttes fra trediesidste til næstsidste Stavelse f. Gr. *ἄνθρωπος-ἀνθρώπου* (§ 8 og § 9, 4).

Andet Afsnit. Om Accenten i de enkelte Taledele.

Første Capitel.

Om Accenten i Substantiverne.

A. Første Declination.

§ 12.

Endelsen *a* med en Consonant foran.

1. De, som foran *a* have en hvilken som helst Consonant undtagen *ρ*, have Accenten saa langt tilbage fra Enden som muligt f. Ex.: *ἄμλλα, θύελλα, ἀνάπαιλα, δέσποινα, ἄκανθα, θάλασσα, τράπεζα, ἄμαξα, τόλμα, πρόμνα, δίψα, ῥίζα, αἴσα, γλώσσα, νῆπτα, ψῆπτα.* Ord som *Μελιτοῦσσα, Τιλφοῦσσα, Ἀργινοῦσσα* ere opstaaede ved Contraction og derfor Properispomena. De latinske Egennavne paa *να* beholde den latinske Accent f. Ex. *Σαβίνα, Φανστίνα.*

Denne Endelse har altid *a* fort; kun i de qvindelige Egennavne paa *δα, θα, λα* og *μα* er det langt, hvorfor disse Ord altid blive Paroxytona f. Ex. *Αἴδα, Γανυμήδα, Ἀνδρομέδα, Κισσαίδα, Σιμαίδα, Διοτίμα, Φιλομήλα.* Det samme gjælder de 3 Appellativer *σακκάδα, επίβδα* og *ἀλαλά*, af hvilke det sidste oxytoneres.

2. Af dem, som foran *a* have et *ρ*, ere a) nogle Oxytona, fornemmelig de af Verbalstammer ved umiddelbar Tilføielse af *a*, ofte ogsaa ved en Omlyd i Stammen afledede f. Ex. *δορά (δέρω), φορά (φέρω), φθορά (φθείρω), ἀγορά (ἀγείρω), βορά (βιβρώσκω), χαιρά (χαίρω), κουρά (κείρω),* fremdeles *πειρά, δειρά, σειρά, φρουρά.* Denne Analogie følge ogsaa nogle andre enkelte Ord, skjøndt de ikke ere afledede af Verber f. Ex. *ἀρά, νευρά, πλευρά.* Nogle ere egentlig Adjectiver, der have bibeholdt Masculinets Accentuation f. Ex. *ἀρισ-*

τερά, περιστερά, πενθερά, ένυρά. h) Alle andre paa ra følge samme Regel som de under No. 1, altsaa άρουρα, μάχαιρα, κυδιάνειρα, άγκυρα, γέφυρα, μοίρα, πείρα, σφύρα, Κίρρα, Μύρρα, Πύρρα.

Da *a* i denne Endelse ofte er langt, bliver som en Følge beraf alle saaledes endende Ord Paroxytona (§ 9, 3 h og § 9, 4); dette finder Sted i følgende Tilfælde:

- a) Naar et *ε* eller et kort *a* eller *υ* gaaer foran *ρ* f. Ex. ήμέρα, διαθήρα, κιάρα, πορφύρα, γλίρα, desuden i κολλύρα (hvor *υ* er langt).
- β) Naar et *η* eller *ω* gaaer foran *ρ* f. Ex. "Ηρα, πήρα, χώρα, όπώρα, undt. πώρα hos Dramatikerne (eller πώρα).
- γ) I Ordet έταίρα (af Masculinet έταϊρος).
- δ) Naar *av* gaaer foran *ρ* f. Ex. αύρα, λάρα, σούρα.
- ε) Naar en Consonant gaaer foran *ρ* f. Ex. παλαιστρα, καλέπτρα, μαρέτρα, Αίθρα, 'Ηλέκτρα, Φαίδρα, Εϊάνδρα, Κασσάνδρα; undt. Τάναγρα, Δήμητρα og σκολόπενδρα.

§ 13.

Endelsen *a* med en Vocal foran.

1. Substantiverne paa *ια* ere, a) naar de betegne en concret Gjenstand, Oxytona f. Ex. στρατιά, σκιά, σποδιά, αιμασιά, σπογγιά, λαλιά, παιδιά, φλιά; undt. nogle enkelte som ταμία, κονία, καρδιά, σχεδιά, οϊκία, μελία, φρατρία; desuden alle dem, der have kort *a*, nemlig Egennavnene Αίμα, Πολύμνια og "Ομπνια og Fleerstavelsesord paa *τρια* afledede af Masculiner paa *τηρ* og *της* f. Ex. ανλήτρια, όρχήστρια, ψάλτρια, τυμπανίστρια. b) Naar de derimod betegne et abstract Begreb, ere de Paroxytona (*a* er her altid langt) f. Ex. σοφία, άτιμία, άγγελία. Saaledes ogsaa Nomina propria, der egentlig ere Femininer af Adjectiver f. Ex. Ανκία, Άσία, Σικελία.

2. Substantiverne paa *εια* ere ligeledes a) Oxytona, naar de betegne en concret Gjenstand f. Ex. παρειά, φορβειά, άρειά, ζειά, χειά. Lige-

saa de plurale Bynavne f. Gr. Ἀρνεαί, Ἀγγεαί, Κεγχρεαί, Φεαί, hvilken Accentuation beholdes, naar *ι* udskydes, altsaa Ἀρνεαί, Κεγχρεαί, Φεαί o. s. v. Herfra undtages alle de, der have fort *α*, nemlig aa) de af Masculiner paa εος afledede qvindelige Vennevælsker f. Gr. βασιλεια, ἰέρεια, Ὀδύσσεια, Ἀλεξάνδρεια. bb) De forlængede qvindelige Egennavne f. Gr. Πηρελόπεια, Μήδεια, Κασσιόπεια, Περσεφόρεια. cc) De af Neutra paa ος afledede f. Gr. ἀκρόρεια, προμινώρεια, μισγάγκεια, πανάκεια, Ἀριστοκράτεια, Ἰγίγνεα (af ὄρος, ἄγκος, ἄκος, κράτος og γένος). dd) Disse enkelte: κράνεια, κώδεια, πέλεια og τριγιάλεια. h) Hvis de derimod betegne et abstract Begreb, have de Accenten saa langt tilbage fra Enden som muligt.

Man mærk sig, at de af Subjectiver paa ης afledede have fort *α* f. Gr. ἀλήθεια, εἰσέβεια, ἔγεια, εὐμάθεια, συνήθεια. (De ældre Attikere betragtede her *α* som langt og accentuerede ἀληθεία, ἐνελεία o. s. v.) Derimod have de af Verber paa εῖω afledede langt *α* f. Gr. πολιτεία, παιδεία, Θεραπεία, ἀγχιστοία, δουλεία, ἀνδρεία, βασιλεία (Kongedemme, men βασιλεια, en Dronning), ἱερεία (Prestedemme, men ἱέρεια, en Præstinde).

3 Substantiverne paa *αια* have Accenten saa langt fra Enden som muligt; følgende ere a) alle Tostavelsesord Properispomena, da i disse *α* er fort, f. Gr. γαῖα, γραιῖα, μαῖα. b) Bynavne af flere Stavelses Proparoxytona af samme Grund f. Gr. Φώκεια, Ἰστίαια, Ποτίδαια, Νίκαια, Πλάτεια (men som Plurale Πλαταιαί). c) Alle andre ere Paroxytona, da i disse *α* er langt f. Gr. ἀλκαῖα, γαληναῖα, Ἀθηναῖα, Ἰουδαῖα, Χαλδαῖα o. s. v.

4. Substantiverne paa *αια* og *εα* (hvor *α* altid er langt) ere Paroxytona f. Gr. ἐλαῖα, Ναυσικαῖα, Ἀθηναῖα, πελέα, αἰγανεία, Πέα. Herfra undtages γενεά, δωρεά og θεά (en Gudiinde, men θεά, Beskuelse) foruden nogle sjældnere forekommende Ord.

5) Substantiverne paa *οια* ere a) som *Γλεερ* stavelsesord *Proparoxytona* f. *Ἐρ. Εὐβοια, ἄνοια, ἀγγίνοια, εὐπλοια, εὐχροια*. b) Af *Ἐοstavelsesordene* ere *ροιά* og *χροιά* *Oxytona*, *Τροία* og *ποιά* *Paroxytona*, ligesaa de paa *οα* (der i *Reglen* ere *Βιformer* til dem paa *οια*) f. *Ἐρ. πόα, χροά, ρόα*, undt. *στοά*.

6) Substantiverne paa *υα* ere *Paroxytona* f. *Ἐρ. γυά, καρία, οισύα, σικύα*.

7) Substantiverne paa *υια* have *Accenten* saa langt fra *Enden* som muligt (*α* er *fort*) f. *Ἐρ. μυῖα, κυνάμυια, αἰθυια, Ειλείθυια, Ὠρείθυια*; dog er *μητροιά* altid og *ἀγυιά* og *ὄργυια* hos *Attikerne* *Oxytona* (hos *Homær* *ὄργυια* og *Ἢ. XX. 254* ogsaa *ἄγυια*).

8) Substantiverne paa *ωα* ere *Paroxytona*, f. *Ἐρ. ὦα, ψῶα, μνῶα*.

§ 14.

Endelsen η med en *Ἐοσονant* foran.

Som almindelig *Regel* kan opstilles, at de *Appellativer*, som ikke ere afledede af *Verber*, saavel som *nomina propria* ere *Paroxytona*, medens de af *Verber* afledede ere *Oxytona*. Men da *Afvielserne* fra denne *Regel* ere temmelig talrige og vilkaarlige, saa følger nedenunder en *Opregning* af de enkelte *Endelser*.

1) Paa *λη* ere *Paroxytona*: *πάλη, ἀγκάλη, κραιπάλη, σκυτάλη, Σέμέλη, πύλη, σταφύλη* (et *Βηλοδ*), *πήλη, στήλη, ξυήλη, Ζάγκλη, αἶγλη* o.s.v. *Oxytona* ere a) *Verbalia* f. *Ἐρ. ἐντολή, στολή, βολή, ὁμοκλή, παυσωλή, τερωλή, θυηλή, χηλή, γαμφηλαί*. b) De som have en *Diphthong* i *næstsidste* *Stavelse* f. *Ἐρ. αὐλή, βουλή, οὐλή, εὐλή, ὠτειλή, ἀπειλή*, undt. *δούλη, εἶλη* og *δείλη*. c) *Ἐν* *Deel* enkelte *Ἐρδ*, som *κεφαλή, πιμελή, ὄπλή, ἴφυλή, σχολή, σταφυλή* (*Βιindrue*), *παλή* (*ἴoint Meel*); desuden *Navne* paa *attiske* *δῆμοι* f. *Ἐρ. Ἄγγελή, Πεντελή* o.s.v.

2) *Ψαα μη* med fort Penultima ere Paroxytona: *Σάμη, καλάμη, παλάμη, κόμη*; Oxytona ere Verbalia f. *Ἐ. νομή, δρομή, τομή*. Af dem med lang Penultima (for største Deelen Verbalia) ere nogle Paroxytona f. *Ἐ. μνήμη, φήμη, ἐπιστήμη, γνώμη, τόλμη, χάρις, ἄλμη, χάσμα, εἰσιθμή*, andre Oxytona f. *Ἐ. πορθύμη, δεσμή, πυγμή, ὄρμη, γραμμή, δραχμή, ἐφετμή, αὐτμή, τιμή, αἰχμή, ἀκμή*.

3) *Ψαα νη* ere de fleste Paroxytona f. *Ἐ. δαπάνη, βοτάνη, κρήνη, γαλήνη, εἰρήνη, κλίνη, δίνη, σφενδόνη, ἀμπεχόνη, ζώνη, κορώνη, αἰσχύνη*, og saaledes alle *ψαα συνη*, f. *Ἐ. εὐφροσύνη, δικαιοσύνη, σωφροσύνη*, fremdeles *ἄχνη, λάχνη, τέχνη, πρύμνη, φάτνη* o. f. v. Oxytona ere a) nogle Verbalia, som *μονή, φονή, γονή, φανή, φωνή, ὠνή, ποιή*; b) nogle participialste Appellativer og *Ψυαυνε*, som *δεξαμενή, εἰαμενή, Κλαζομεναί, Ἀλαλκομεναί, Ἰδομεναί*; c) en Deel abstracte Substantiver *ψαα ουη*: *ἡδονή, καλλονή, φλεγμονή, πλησμονή, πεισμονή, χαρμονή, ἀγχονή* (Quælen, *Πηρδεν*, men *ἀγχόνη*, cu Striffe); d) nogle enkelte Ord, som *μηχανή, εὐνή, σκηνή, πορνή* o. fl.

4) *Ψαα ρη* ere Paroxytona: *κόρη, ἀθάρα, δέρα, Ἄσρα*; Oxytonon er *ἀλεωρή*.

5) *Ψαα ση* ere Paroxytona: *ἄση, ἔραση*, o. f. v. Oxytona ere kun nogle faa *Ἐτεδναυνε* f. *Ἐ. Περασιή* (attisē *δήμος*).

6) *Ψαα βη* ere Paroxytona: *Ἐκάβη, Νιόβη, ἦβη, λώβη, ἐκατόμβη, χιλιόμβη*. Oxytona ere Verbalia f. *Ἐ. λαβή, φορβή, ἀμοιβή, λοιβή, στοιβή* (dog er *βλάβη* Paroxytonon), fremdeles *ὠβή* og *κυβή*.

7) *Ψαα γη* ere næsten alle Verbalia og derfor oxytonerede f. *Ἐ. ἀγή (ἄγνυμι), ἀλλαγή, πληγή, σιγή, φυγή, ὀλολυγή, οἰμωγή, ἀρωγή, κραυγή, φθογγή, ὀργή*; dog ere *ἄγη* (af *ἄγαμαι*), *πόγη, τρύγη* og *στέγη* Paroxytona; ligesaa nomina propria f. *Ἐ. Βέραγη, Πέραγη, Σέληγη* o. f. v.

8) *Pa a dh* ere *Paroxytona*: *κράδη, πέδη, σίδη, ο. f. v. Oxytona* ere *Verbalia* f. *Ἐρ. ῶδή, αὐδή, ἔδωδή, κοιμή, σπουδή, σπονδή* og det enkelte *χορδή*.

9) *Pa a πη* ere *Paroxytona*: *λύπη, κόπη, ἄρη, λάμπη, νάπη, σκέπη, Καλλιόπη, Αντιόπη, Εὐμόλπη. Oxytona* ere *Verbalia* f. *Ἐρ. ἀστραπή, ἐνιπή, ῥιπή, τροπή, σιωπή, τυπή, μολπή, πομπή, undt. πόρη (af πείρω).*

10) *Pa a κη* ere *Paroxytona*: *δίκη, νίκη, πεύκη, ἀνάγκη, παρθενίσκη, Ιθάκη, Τροίκη ο. f. v. Oxytona* ere a) *Verbalia* f. *Ἐρ. ἰακή, φυλακή, δοκή, πλοκή, ποκή, ἰοκή, ἀλκή, ὀλκή, undt. κρόκη, ἰστοδόκη og καπνοδόκη. b) De* enkelte *ἀκή* og *ἀκωκή*, desuden *Kunstens* og *Videnskabens Navne* *παα κη* (egtl. *Adjectiver*) f. *Ἐρ. μουσική, γραμματική, βοτανική.*

11) *Pa a τη* ere *Paroxytona*: *ἀπάτη, δαίτη, κοίτη, Ἐκάτη, Ἀρήτη, Περκώτη ο. f. v. Oxytona* ere *Verbalia* f. *Ἐρ. ἀρετή (ἄρω), ἐνετή, τελετή, βιοτή, βροντή, εἰρκτή, ἀκτή (undt. μελέτη og ἐλάτη) fremmedes ἑορτή og μηλωτή.*

12) *Pa a φη* ere *Paroxytona*: *ἀκαλήφη, κιδάφη, ἐρίφη, κάρφη, Γάρφη, Σκάρφη; men de fleste* ere *Verbalia* f. *Ἐρ. βαφή, γραφή, σκαφή (Graving, men σκάφη, en Baad), τροφή, στροφή, ὄροφή, γλυφή, ἀλοιφή, saaledes ogsaa κορυφή.*

13) *Pa a χη* ere *deels Paroxytona* f. *Ἐρ. λέσχη, λόγχη, τύχη, μάχη, πυρρίχη, deels (fornemmelig Verbalia) Oxytona, f. Ἐρ. ἡγή, ψυχή, ἀρχή, στοναχή, διδαχή, ἀνοχή, ἀναδοχή ο. f. v.*

14) *Pa a θη* ere *Paroxytona* f. *Ἐρ. ἄνθη undt. ποθή, κριθή og undertiden τιθή.*

15) *De, i hvilke η er contraheret af εα, ere Perispomena, f. Ἐρ. γῆ, γαλῆ, κυνῆ, λεοντῆ ο. f. v.*

§ 15.

Exemplen *η* med en *Vocal* foran.

1) *De παα αι, υη, ευη og οη* ere *Paroxytona*

f. Gr. *Δανάη, Αιβύη, δύη, ἀφύη, γλεύη, δεύη, ἀλόη.*
 Herfra undtages *φυή, σκευή, ἀκοή, πνοή, βοή, χοή,*
ρόή.

2) De paa ωη ere samtlige Oxytona f. Gr. *ζωή,*
δμωή, έρωή, άλωή.

§ 16.

Endelsen ας.

Substantiverne af denne Endelse ere Paroxytona f. Gr. *ταμίας, νεανίας, βορέας, Αινείας, Πελοπίδας, Έπαμεινώνδας, πατραλοίας.* Kun de af εας og αας contraherede ere Perispomena f. Gr. *Βορῶας, Λουκάς, Σατανᾶς;* ligesaa nogle romerske Egennavne f. Gr. *Νουμάς,* og enkelte til Almuesproget henhørende Bencævnelser f. Gr. *φαγάς;* andre af denne Art gaar efter 3die Declination f. Gr. *τρесаῦς-ἄντος, χεσαῦς-ἄντος.*

§ 17.

Endelsen ης.

1) Alle nomina propria, gentilia og patronymica af denne Endelse ere Paroxytona f. Gr. *Αρχίσης, Πέροης, Σκύθης, Σπαρτιάτης, Κρο- νίδης, Ατρείδης.* Kun de af εας contraherede ere Perispomena f. Gr. *Έρωῆς, Θαλῆς, Απελλῆς* o. s. v.

2) Appellativerne ere ligeledes Paroxytona f. Gr. *κλέπτης, τροιράρχης, γεωμέτρης, παιδοτροίβης, τοξότης, πολίτης, στρατιώτης, υφάντης, ψάλτης* o. s. v. I de homeriske Nominativformer paa α bibeholdes den samme Accentuation f. Gr. *ἰππότα.*

Herfra undtages a) *κροτής* og *εύροτής* og hos Attikerne mange af verba liquida afledede f. Gr. *ψαλτής, ποικιλτής, ἀμυντής.* b) De af Verber afledede, hvis Stamme er udvidet enten ved Forlængelse af Stammevocalen eller ved Indfyldelse af et σ, ere ogsaa Oxytona f. Gr. *ποιητής, μαθητής, θεατής, μηνυτής, ζηλωτής, δικαστής, ληστής* o. s. v. Dog ere følgende Paroxytona: *ἀλήτης, πλανήτης, κυβερνήτης, αἰσυμνήτης, πεδότης,*

αήτης, σφενδομήτης, πλάστης, δυνάστης, πενέστης, κτίστης, ρύστης, ψεύστης.

§ 18.

Accenten under Flexionen.

Hvor Accenten staaer i Nominativ, bliver den saavidt muligt staaende i de øvrige Casus. De Forandringer, som ifølge almindelige eller specielle Regler maae foretages med Accenten, ere følgende.

1) Genitiv Pluralis har i denne Declination altid Circumflexen paa sidste Stavelse f. Ex. *ρίζα-ρίζων, Μοῦσα-Μουσῶν, τράπεζα-τραπέζων*. Herfra undtages Genitiverne *χορήστων, ἀφύων, ἐτησίων* og *χλούνων* (af *χορήστης, ἀφύη, ἐτησίαι* og *χλούνης*). De Appellativer, som egentl. ere Adjectiver, rette sig efter disses Accentuation (§ 34, 1) f. Ex. *Λυκία-Λυκίων*, men som nom. propr. *Λυκίων*.

2) Genitiv og Dativ i alle numeri blive ved Oxytona til Perispomena (§ 9, 2 b) f. Ex. *ἀγορά-ἀγορᾶς-ἀγορᾶ-ἀγορᾶν-ἀγορῶν-ἀγοραῖς; τιμή-τιμῆς-τιμῇ* o. s. v. Ved de øvrige forandres Accenten efter de almindelige Regler (§ 11, 1 og 3) f. Ex. *Μοῦσα-Μούσης, θάλασσα-θαλάσσης*. Paroxytona blive altsaa uforandrede f. Ex. *πολίτης-πολίτου-πολίτη* o. s. v.

3) Paroxytona paa ης med lang Penultima blive i Vocativ paa α og i Nominativ Plur. Properispomena f. Ex. *πολίτης-πολίτα-πολίται; στρατιώτης-στρατιῶτα-στρατιῶται* (§ 9, 3 a). Ordet *δεσπότης* trækker Accenten tilbage: *δέσποτα*.

4) De øvrige Casus rette sig efter de almindelige Regler (α i Dualis og i Accusativ Pluralis er langt), altsaa: *αὔρα*, Nom. Plur. *αὔραι* (§ 8, b og § 9, 3 a); *Μοῦσα*, Dual. *Μούσα*, Accus. Plur. *Μοῦσας*. I den doriske Dialect er ας ofte kort i Accus. Plur., altsaa: *Μοῦσας, Μοῖσας*.

B. Anden Declination.

§ 19.

Endelsen os med en Consonant foran.

Som almindelig Regel kan opstilles, at de oprindelige Stamord og de ved blot Omlyd af oprindelige Stammer afledede ere **Barytona**, medens de med længere Afledningseendelser dannede, fornehmelig **Verbalia**, ere **Oxytona**. Men ogsaa fra denne Regel gives saa talrige Afvigelser, at en Dregning af de enkelte Endelser bliver nødvendig.

1) **Ραα λος** ere **Barytona**: πάλος, κτίλος, θόλος, βύβλος, ὄχλος, πέπλος, ἦλος, δοῦλος, ὕαλος, πάσσαλος, ἐγκέφαλος, κρύσταλλος, ἄμπελος, σκόπελος, κάμηλος, τράχηλος, ὄμιλος o. s. v. **Oxytona** ere: δαλός, χιλός, πηλός, βηλός, αἰλός, γανλός, κανλός, φαλλός, θαλλός, φελλός, Ιταλός, Θεσσαλός, ὀμφαλός, αἰγιαλός, Σικελός, ὀβελός, μυελός, Αἰτωλός, Καστωλός. **Paroxytona** ere Trestavellesord ραα ιλος og adskillige ραα υλος, f. Ex. Μυρσίλος, Τρωίλος, Τροχίλος, Αἰσχύλος, Ρωμύλος, κρωβύλος o. fl.

2) **Ραα μος** ere **Barytona**: γάμος, νόμος (ἔον, men νομός, Graesgang), τρόμος, θύμος, πλόκαμος, κέραμος, θάλαμος, πόλεμος, ἄνεμος o. s. v. **Oxytona** ere **Verbalia** med en Consonant foran Endelsen f. Ex. φραγμός, ἀρδμός, δασμός, κοιμός, ἀχμός, δεσμός, σταθμός, ὀφθαλμός, ἀριθμός, γναθμός, (de, der ikke tydeligen ere afledede af Verber, ere **Barytona** f. Ex. πότμος, ὄγμος, ὄλμος, θέρμος, ἄμμος, ψάμμιος), lige saa de, der foran μος have en lang Vocal eller Diphthong f. Ex. κνημός, δημός, (ἔδτ, men δῆμος Folk), φμιός, δορυμός, ῥυμός, λοιμός, βρωμός; herfra undtages dog κῶμος, μῶμος, ὦμος og οἶμος.

3) **Ραα νος** ere **Barytona**: ὕπνος, κύνος, οἶνος, ᾠνος, αἶνος, ὄνος, πόνος, κοίρανος, τύραννος, μέδιμνος, κάμνος, κίνδυνος o. s. v. **Oxytona** ere: Nomina

propria og Gentilia paa *ανος* (med langt *α*), ηνος og υνος f. Gr. Ἡρωδιανός, Λουκιανός, Τυρσηγός, Ἀβυθηνός, Βιδυ-
νός o. f. v.; participialst dannede Nomina propria paa
μενος f. Gr. Ὀρχομενός, Ἀκεσαμενός, Σωξομενός
o. f. v.; de paa *ωνος*: κοινωνός, οἰωνός, κορωνός;
desuden en Deel enkelte som: καννός, κρουνός, βουνός,
βαννός, γουνός, ληνός, Οὐρανός, Ἡριδανός, Ῥοδανός,
Ῥακεανός, λιχανός, εανός. Properispomena ere
de afledede Ord paa *ινος* f. Gr. Ἀρχιτινος, Καλλιτινος,
ἐχίνος, σταφυλίνος, Λεοντινος, Μαιμερτινος o. f. v.
Paroxytonon er af Fleerstavelseordene fun παρθένος.

4) Παα ρος ere Barytona: πόρος, φόρος, κό-
πος, κέδρος, Κῦρος, Ἐύρος, ἄργυρος, κασσίτερος,
ρος, Ὀμηρος, Ἐπίδαυρος, σίδηρος, μάγειρος, ναύκρα-
ρος o. f. v. Oxytona ere: Τοστavelse- = Appellativer
med lang Penultima f. Gr. πυρός, κηρός, μηρός, σωρός,
καιρός, σταυρός, φρουρός, οὔρος (ὄραν, ὀνδε; men
οὔρος, Medbor eller Dpsynsmand); dog undtages ταῦρος,
κλήρος, λῆρος, σαῦρος, κοῦρος, λοῦρος, βλήχρος,
οἴστρος, γῦρος. Dgsaa Fleerstavelse- = Appellativer med
lang Penultima ere Oxytona, naar den sidste Deel er
afledet af et Verbum f. Gr. θεωρός, ὑλωρός, πυλωρός,
οἰκουρός, κηπουρός; desuden nogle enkelte: χορός,
σορός, ἀγρός, νεκρός, νεφρός, ἀφρός, νεβρός, γαι-
βρός, φηρός, διαιρός, ἰαίρος, θησαυρός.

5) Παα σος (ξος og ψος) ere Barytona: νόσος,
χέρσος, νῆσος, Ἐφεισος, πέτασος, Νάξος, Ἀραξος o. f. v.
Oxytona ere: Τοστavelseord paa σος f. Gr. πεσσός,
κρωσσός, κισσός, ὑσός, βυσσός; ligesaa Fleerstavelse-
ord med lang Penultima f. Gr. Τρωτισσός, Παρνασσός,
Ἀλικαρνασσός, Παραισός (undtagen Sammensættningerne
af νῆσος: Πελοπόννησος, Χερσόνησος o. f. v. og Διό-
νυσος); desuden nogle enkelte som: Τρωσός, πυρσός,
χρυσός, κερασός og Fleerstavelseord paa ψος f. Gr.
σζινδαψός, χορδαψός o. f. v.

6) Παα βος ere Barytona: ὄλβος, Φοῖβος, φλοῖσ-

βος, κόλλαβος, κάραβος, ἴαμβος; *Oxytona* ere: βολβός og λοβός.

7) *Ψαα γος* ere *Barytona*: τράγος, λόγος, πύργος, φθόγγος, πάταγος, ἔλεγος ο. σ. υ. *Oxytona* ere: *Zostavelsesord* med naturlig lang *Penultima* f. *Ex.* λογός, φηγός, ταγός, κραγός; ligesaa *Flcerstavelsesord* med lang *Penultima* f. *Ex.* Πελασγός, πελαργός, ἀμοιγός, ἀρηγός.

8) *Ψαα δος* ere *Barytona*: κάδος, Πίνδος, νάρδος, ράβδος, Μῆδος, γληῆδος, σμάραγδος, μόλυβδος, κίναδος, Τένεδος, κέλαδος ο. σ. υ. *Oxytona* ere: ὀδός, σποδός, ἀοιδός, ὄρουμαγός; desuden alle *Gentilia* f. *Ex.* Ἴνδός, Ἀυδός ο. σ. υ.

9) *Ψαα ζος* ere *Barytona*: τόπαζος, ὄζος, ροίζος; *Oxytonon* μαζός.

10) *Ψαα πος* ere *Barytona*: τρόπος, τόπος, τύπος, κόλπος, δόρπος, κόμπος, κῆπος, ἀνθρώπος, Ὀλυμπος, Εὐριπος ο. σ. υ. *Oxytona* ere: σκοπός, λοιπός, ὀπός, καρπός, στενωπός, ἀτραπός foruden nogle *nomina propria*: Οἰνωπός, Ἀσωπός ο. σ. υ.

11) *Ψαα κος* ere *Barytona*: τόκος, πόκος, λάκκος, κέρκος, δίσκος, Γλαῦκος, Λάμψακος, θύλακος, Κύζικος, Δημόδοκος, Σέλευκος ο. σ. υ. *Oxytona* ere: en *Deel* *Flcerstavelsesord* *ψαα κος* f. *Ex.* ψιπτακός, ἀστακός, ἀνακός, παλλιακός, Πιπτακός, Διακός ο. σ. υ.; desuden en *Deel* *enkeltte*, som σηκός, χαλκός, θριγγός, ἀσκός, Ἰωλκός, Λαμασκός og de, der egentlig ere *Adjectiver* f. *Ex.* δαρεικός, Κεραμεικός, ἵπποβοσκός. *Paroxytona* ere *Deminitiverne* *ψαα ισκος* f. *Ex.* νεανίσκος, σατυρίσκος, καλαμίσκος, Φιλίσκος, Σωφρονίσκος ο. σ. υ.

12) *Ψαα τος* ere *Barytona*: ἄρτος, νόστος, σῆτος, κοῖτος, Πλοῦτος, Ἄρατος, Αἴγυπτος ο. σ. υ. *Oxytona* ere *Verbalia* f. *Ex.* ὑετός, νιφετός, πυρετός, ἀμαξιτός, ἰστός, κεστός, οἰστός, κονιορτός, ἐνιαυτός, κωκυτός (dog ogsaa ἄροτος, βίοτος og θάνατος); fremde

les de fleste geographiske Navne og Gentilia f. Gr. *Λαυρεντός, Γαργητός, Βοιωτοί, Θεσπρωτοί* o. s. v.; desuden nogle enkelte som *γλουτός, λωτός, μαστός*.

13) *Ραα φος* ere Barytona: *Πάφος, λόφος, τάφος, ψήφος, έλαιφος, κόλαφος, όροφος*. Oxytona ere *συφός, άλλός, πολφός, πομφός, τροφός, Δελφός* og *άδελφός* (άνδραδελφός, μητραδελφός).

14) *Ραα χος* ere Barytona: *Κόλχος, μόσχος, βρόχος, λόχος, τρόχος, στόμαχος, βάτραχος*. Oxytona ere nogle enkelte som *μοιχός, άρχός, μυχός*.

15) *Ραα θος* ere Barytona: *πόθος, πτόρθος, Ξάνθος, μῦθος, Ζήθος, ψάμαθος, κύαθος, λήκνυθος, μήρινθος, Όλυνθος*. Oxytona ere *μισθός, στρουθός, βοηθός*.

§ 20.

Endelsen os med en Vocal foran.

1) De *ραα αος, εος, ηος, υος* (*υιος*) og *ως* oxytoneres f. Gr. *λαός, ναός, θεός, κολεός; πής, αιζηής; Τιτύος, νυός, υίός, μητρουίός, πατρωός, κολωός*. De bane *ραα ιδεός* og *ιαδεός* blive ved Contractionen imed Reglen til *Perispomena* f. Gr. *άδελφιδούς, θυγατριδούς, άνεψιαδούς*. Af dem *ραα ως* ere *Αχελώος, Γελώος* og *Κῶος* *Properispomena*.

2) De *ραα οος* ere Barytona f. Gr. *νόος, πλόος, πρόχοος, περίπλοος, Πάνθοος*.

3) De *ραα ιος* ere som *Tostavelsesord* *Paroxytona* f. Gr. *Ίος, Χίος, βίος* (*βιν*); kun *βίός* el. *ίός* (en *Buc*) og *κρίός* ere *Oxytona*. Af *gleerstavelsesord* ere *Oxytona* nogle *Dyrenavne* som *έρωδιός, αιγυπιός*; fremdeles *Ασκληπιός* og *άνεψιός* (men *έξανέψιοι* og *αύτανέψιοι*). *Trestavelses nomina propria* med tre forte ere *Paroxytona* f. Gr. *Κλονίος, Κλυτίος, Χρομίος, Σχεδιός*; saaledes ogsaa *σκορπίος* og *νυμφίος*.

4) De *ραα αιος* ere for største Delen *Properispomena* f. Gr. *Σκαίος, Γραιός, Αθηναίος, Θηβαίος, Πτολεμαίος* o. s. v. Kun nogle af *Berber* afledede *gleer*

stavelses = Nominer ere Proparoxytona f. Gr. *Τίμαιος* (τιμάω), *Νίκαιος* (νικάω), *Λύαιος* (λύω), *Εὐμαιος* (μάω).

5) De paa ειος ere som Gentilia Properispomena f. Gr. *Ἡλείος*, *Ἀργεῖος*, *Καδμείος*, saaledes ogsaa *Λαρεῖος*, *Ἀρνείος* og *ἠθεῖος*. Andre nomina propria af flere Stavelser (sornemmelig Flodnavne) ere Oxytona f. Gr. *Σπερχειός*, *Ἀλφειός*, *Πηνειός*, saaledes ogsaa *ἄρνειός* og *νειός*. *Μήδειος* er Proparoxytonon.

6) De paa οιος ere som nomina propria af 2 Stavelser Properispomena f. Gr. *Βοῖος*, *Κοῖος*. Af Appellativerne ere κλοιός, φλοιός og κολοιός Oxytona. De øvrige rette sig efter de censlydende Adjectivformer.

§ 21.

Endelsen *ον*.

Neutra paa *ον* have Accenten saa langt tilbage fra Enden som muligt f. Gr. *πρόσωπον*, *στρατόπεδον*, *παιδάριον*, *μειράκιον*, *δειπνον*, *δώρον*, *ἔργον*, *μέτρον*, *σπήλαιον*, *τρόπαιον*, *Ἀθήναια*, o. s. v. Herfra undtages: a) Trestavelsesord paa *ιον* med lang Begyndelsesstavelse, hvilke ere Paroxytona f. Gr. *θηρίον*, *παιδίον*, *στρουθίον*, *ιστίον*, *ερκίον*, *κλειδίον* o. s. v.; dog følge nogle Hovedreglen, som: *ἴκριον*, *ὄσπριον*, *ἴχνιον*, *ποίμνιον*, *δέμνιον*, *ὄρκιον*, *κώμιον*, *φρούριον*. Af dem med kort Begyndelsesstavelse er kun *πεδίον* Paroxytonon; de øvrige følge Hovedreglen f. Gr. *μόριον*, *κόριον*. b) De paa *ειον*, der betegne et Locale (Værksted) eller Værktøi, ere Properispomena f. Gr. *βουλευιον*, *ἀρχεῖον*, *διδασκαλεῖον*, *γυναικειον*, *ἀγγεῖον*, *λυχνεῖον*, *στοιχεῖον*, *σημεῖον* o. s. v. Rigesaa de fleste Benævnelser paa Temples eller indviede Steder f. Gr. *Μουσεῖον*, *Θησεῖον*, *Ἀσκληπιεῖον*, *Ὀλυμπιεῖον*, foruden nogle enkelte Ord, der ikke kunne henføres under disse Begreber, som *ἀριστεῖον*, *ἀγχιστεῖον*, *ἐλεγεῖον*. Andre Ord af denne Endelse ere Proparoxytona, navnlig

ligeu geographiske Benævnelser f. Ex. *Ροίτειον, Σίγειον, Γορδίοιον, δευθεν αὔλειον, κώνειον, γένειον, δάνειον, κηρύκειον*. c) De usammensatte Ord paa *αιον* af mere end 3 Stavelses ere Properispomena f. Ex. *Ἀραχναῖον, Ἡλακαταῖον* o. s. v. undtagen *Ἀθήναιον, Αἰλύβαιον* og *κεφάλαιον*. d) De paa *ων* ere Properispomena f. Ex. *ἡρῶν, μητροῶν* o. s. v. af dem paa *οιον* kun *αἰδοῖον*. e) Nogle enkelte Neutra paa *ον* ere Oxytona f. Ex. *έρπετόν, σκελετόν, ζυγόν, πτερόν, ξυρόν, σφυρόν, πλευρόν, λουτρόν, ὄον*, og nogle, der egentlig ere Adjectiver f. Ex. *φυτόν, βοτόν, ῥυτόν*. Det enkelte *ὀστέον* er Paroxytonon.

§ 22.

Accenten under Flexionen.

De almindelige Regler følges (see § 18 Weg.); altsaa blive a) alle Oxytona i Genitiv og Dativ i alle Numeri Perispomena (§ 9, 2 b) f. Ex. *ὁδός-ὁδοῦ-ὁδῶ-ὁδοῖν-ὁδῶν-ὁδοῖς*. b) Alle Paroxytona blive uforandrede, f. Ex. *λόγος-λόγου-λόγῳ* o. s. v. c) Alle Proparoxytona og Properispomena blive Paroxytona i de Casus, hvor Endelsen er lang f. Ex. *ἄνθρωπος-ἀνθρώπου-ἀνθρώπους* o. s. v. *νῆσος-νήσου* o. s. v.

Num. Om Endelserne *ος* og *ων* i den attiske Declination see § 8a. Som afsigende i Accentuationen under disse Ord's Flexion er at bemærke a) at Proparoxytona paa *εως* og *ων* beholde Accenten paa samme Stavelse igjennem alle Casus f. Ex. *ἀνώγειω* Gen. *ἀνώγειω* Gen. Plur. *ἀνώγειων*, Dat. Plur. *ἀνώγειωσι*; b) at Oxytona ogsaa i Gen. Sing. beholde Accuten f. Ex. *λεός* Gen. *λεῷ* (men Dat. *λεῶ*, Gen. Plur. *λεῶν*. Efter nogle Grammatikere oxytoneres disse Ord i alle Casus).

C. Tredie Declination.

§ 23.

Enstavelsedord.

1) Oxytona ere alle Masculiner og Femininer, som i Accusativ have *a* f. Ex. *μήν, θῆρ, ῥίς, πούς*,

ἀμπελεῶν, ἀκανθεῶν ο. s. v. De fleste andre Masculiner med denne Endelse ere Paroxytona f. ἄμβων, γέρον, δράκων, γάστρων, πύγων, θεράπων ο. s. v.

m) Af dem paa της kun følgende: ποτής, δηϊότης, βραδυτής, ταχυτής, ἀδροτής, ἐσθής og hos Attikerne τραχυτής og κουφοτής.

n) Af dem paa ωρ kun ἰχώρ og ἄχώρ (maaskee rigtigere ἄχωρ).

o) Af dem paa ους kun ὀδοῦς.

p) De ved Contraction opstaaede Endelser circumflexteris f. Ἑρακλῆς, Ποσειδῶν, Ξενοφῶν, πελεκῆς, Ὀποῦς, πλακοῦς ο. s. v.

§ 25.

Accenten under Flexionen.

a. Genstavelesord.

Disse faste i Genitiv og Dativ i alle Numeri Accenten paa Endestavelsen f. ἔρ. πούς-ποδός-ποδί-ποδοῖν-ποδῶν-πούσι. Herfra undtages: 1) Participierne, der beholde Accenten paa Stamme- stavelsen f. ἔρ. θεῖς-θέντος, ὦν-όντος. Det Samme gjør det spørgende Pronomen τίς-τίνος-τίνι ο. s. v. 2) Dualis og Pluralis af πᾶς f. ἔρ. πάντων-πάντων-πᾶσι (men i Singul. παντός-παντί). 3) Noгле Ord, der først ved Sammentrækning ere blevne Genstavelesord f. ἔρ. ἦρ-ἦρος, κῆρ-κῆρος, λᾶς-λαός; dog faste de, der i Stammen have et τ, Accenten paa Endestavelsen f. ἔρ. στήρ (στεῖαρ) -στητός, φρήρ (φρέαρ) -φρητός; ligesaa Θρηῖξ-Θρηικός og οἷς (οῖς)-οἷός-οἷων ο. s. v. 4) Genitiv og Dativ Dualis og Genitiv Pluralis af følgende Ord: παῖς, θῶς, δμῶς, Τρώς, φῶς, φός, δῆς, ΚΡΑΣ, οὔς og σῆς, altsaa παιδῶν, θῶων ο. s. v. (men παισί). 5) Den episke Dativ Pluralis paa εσι el. εσσι beholder Accenten paa Stamme- stavelsen f. ἔρ. θήρεσσι (men θηρσί) παιδέσσι (men παισί). 6) Noгле Egennavne som Ἄπος, Θῶνος.

b. Flcerstavellesord.

I disse følges under Flexionen de almindelige Regler, altsaa *χελιδών-χελιδόνος-χελιδόνων*; *πράγμα-πράγμα-τος-πραγμάτων*; *δέλεαρ-δελείατος-δελείατων* o. s. v.

Herfra undtages følgende Tilfælde: 1) De syncoperede Ord paa ηο faste Accenten i alle Casus, hvor ε er udfødt, paa Endestavelserne f. Ex. *πατρός-πατρί* (epist og saa *πατρῶν, θυγατρῶν*); hvor ε beholdes, har dette Accenten f. Ex. *πατέρα, πατέρες* (epist og saa *πατέρος-πατέρι, μητέρος-μητέρι* o. s. v.) I Dativ Pluralis træder Accenten altid over α f. Ex. *πατράσι, θυγατράσι*. Kun *Δημήτηρ* trækker Accenten tilbage f. Ex. *Δήμητρος-Δήμητρι*, ligesaa de epist Former *θύγατρα-θύγαρες* og *θύγατρας*. Ordet *άνηρ* kaster kun i Gen. og Dat. Sing. og Gen. Plur. Accenten paa Endestavelserne, altsaa *άνδρός-άνδρί-άνδρων*, men *άνδρα-άνδρες-άνδρας*, ligesaa *ΑΡΗΝ-άρνος, άρνί*, men *άρνα* o. s. v. I Vocativ Singul. trække de alle Accenten tilbage f. Ex. *πάτερ, θύγατερ, άνερ, Δημητερ*.

2) Ordene *κύων* og *γυνή* kaste ligeledes i Genitiv og Dativ i alle Numeri Accenten paa Endestavelserne f. Ex. *κυνός-κυνί-κυνῶν-κυσί*; *γυναικός-γυναικῶν* o. s. v., ligesaa de epist Former *γουνός-γουνί* og *δουρός-δουρί* (*δορός-δορί*) af *γόνυ* og *δόρυ*.

3) En Deel Ord trække i Vocativ formedelst den korte Endestavelse Accenten tilbage, nemlig foruden de syncoperede Ord paa ηο (see ovenfor): a) *σωτήρ, δαίρ* og *εϊνάτηρ*, Voc. *σώτερ, δάερ, εϊνατερ*. b) De ikke contraherede Egennavne paa ης f. Ex. *Σώκρατες, Αημόσθενες, Αριστόφανες*; af de contraherede kun "*Ηρακλες*. c) *Απόλλων* og *Ποσειδῶν*, Vocativ "*Απολλον* og *Πόσειδον*, og saaledes de fleste sammensatte paa ων (ονος) f. Ex. *Άγάμεμνον, Αιτόμεδον, Ένόσιχθον, κακόδαιμον*, men *Μαχάων-Μαχῶον, Παλαίμων-Παλαῖμον* o. s. v. Kun de paa φρων beholde Accenten paa næstsidste Stavelse f. Ex. *Αυκόφρον, Ευθύφρον, δαιφρον* o. s. v.

4) Om Vocativ-Endelserne *εὺ* og *οἷ* see § 9. 2. d. Om Accusativen af Ordene paa *ω* og *ως* og Genitiv Pluralis af Ordene paa *ηθης* see § 10. 2. b. a. Om de attiske Genitiv-Endelser *ως* og *ων* see § 8. a.

Andet Capitel.

Om Accenten i Adjectiverne.

§ 26.

§ Adjectiverne viser sig en Hovedforskjel i Accentuationen mellem de enkelte og de sammensatte, hvorfor særskilte Regler maae opstilles for hver af disse Klasser.

A. Enkelte Adjectiver.

Endelsen *ος* med en Consonant foran.

Disse ere i Reglen *Oxytona* f. Gr. *καλός*, *θερμός*, *ικανός*, *γυμνός*, *πονηρός*, *αισχρός*, *ἀργός*, *χαλεπός*, *κακός*, *πολιτικός*, *θανυμαστός*, *σοφός*, *δολιχός*, *ἀγαθός*, *περισσός*, *πεζός*, *φοξός*, *κομψός* o. s. v.

Herfra undtages følgende: 1) Fleerstavelses-Adjectiver paa *μος* f. Gr. *ἀγώγιμος*, *φρόνιμος*, *χρήσιμος*, *ἔρημος*, *ἔτοιμος*; kun *ἐθελιμός*, *ἰταμός* og *νεοχμός* følge Reglen. 2) De paa *ινος* der betegne Stoffet eller Arten, ere ligesledes *Proparoxytona* f. Gr. *κέδρινος*, *λίθινος*, *ἀνθρώπινος* (de, som betegne en Tid, ere *Oxytona* f. Gr. *ὀπωρινός*, *χειμερινός*, *ὀρθρινός*). 3) Alle paa *υνος* f. Gr. *θάρσυνος*, *πίσυνος*, *μνημόσυνος*. 4) Disse enkelte: *μόνος*, *ξένος*, *πλάνος*. 5) Af Ordene paa *λος*: *ῥλος*, *λάλος*, *κόλος*, *φᾶνλος*, *δῆλος*, *κοῖλος*, *εἶκελος*, *ἔκηλος*, *βέβηλος*, *κίβδηλος*, *ἕωλος*, *αἰόλος*, *μεγάλοι* (*ἀλαι-ἀλα*) og alle paa *ιλος* og *υλος*, der ere *Paroxy-*

tona f. Gr. ποικίλος, ὀργίλος, ἀγκύλος, στρωμύλος; kun αἰσύλος er Proparoxytonon. 6) Af dem paa ρος: ἄκρος, γλίσχρος, λάβρος, χῆρος, γαῦρος, παῖρος, φλαῦρος, θοῦρος, ἐλεύθερος, φλύαρος, βάρβαρος. Attikerne betone πόνηρος og μόχθηρος i Betydning af uslykke (lig. 7) Af dem paa σος: ἴσος og μέσος. 8) Noogle enkelte som κοῦφος, μίργος, ὀλίγος.

Anm. Om Ordendstillingerne see § 35; om de adjectiviske Pronominer see § 36.

§ 27.

Endelsen os med en Vocal foran.

1) De paa αος (hvortil ingen Bisform paa εως findes) paa αυος og ουος ere Oxytona f. Gr. ἀγλαός, κραναός, ἀγανός; desuden det enkelte αἰζήσος. Derimod ἴλαος (ἴλεως); desuden πρῶος og σάος (σῶς).

2) De paa αιος, οιος og ωος ere Proparoxymena f. Gr. ὠραῖος, ἀναγκαῖος, αἰδοῖος, ἀλλοῖος, ἠρῶος o. s. v. Dog undtages af dem paa αιος og οιος a) alle Forstavelsesord, der ere Oxytona f. Gr. σκαῖός, βαιός, δοῖός, σκοῖός, af Fleerstavelsesord følgende: ἀραιός, ἀλαιός, γεραιός, δηραιός, ἠβραιός, κραταιός, παλαιός. b) Proparoxymena ere følgende: βέβαιος, βίαιος, δίκαιος, δέλαιος, μάταιος, og hos Attikerne ogsaa ὁμοῖος og γέλοιος (i det ældre Sprog ὁμοῖος og γελοῖος). Man skjelnede fremdeles imellem ἀγελαῖος og ἀγοραῖος i egentlig Betydning og ἀγέλαιος og ἀγόραιος i overført Betydning. Hiin Betoning er den ældre. c) Paa ωος undtages kun ζωός.

3) De paa ιος, εος og ειος ere Proparoxymena f. Gr. ὄλβιος, ξένιος, χρῦσεος, ἀργύρεος, ἐπιτήδειος, ἀνθρώπειος, βόειος, o. s. v. Herfra undtages a) paa ιος: βαλῖός, δεξιός, ἐπιός, πολιός, σκολιός; δῖος og Χῖος ere opstaaede ved Contraction, ἀντίος og πλησίος ere Paroxytona; b) paa εος de, i hvilke ε er ionisk indskudt, og som altsaa ikke contraheres f. Gr. στερεός, κενεός, ἐνεός, δαροινεός, ἔτεός, ἠλεός; de paa

λεος ere Paroxytona f. Ἐ. κερδαλέος, θαρσαλέος, λευγαλέος, ἀργαλέος; ligesaa Adjectiva verbalia παατος f. Ἐ. ποιητέος; c) Παα ειός ere alle Toftavelseſ-Abjektiveter Properispomena f. Ἐ. θεϊός, λειός, desuden en Mængde af flere Stavelseſ: ἀνδρεϊός, ἀστεϊός, ἀγρειός, ἀρχεϊός, βακχεϊός, γυναικειός, ἔταιρειός, ἠθεϊός, Ἥλειός, λοχεϊός, μεγαλειός, ὀθνεϊός, οἰκειός, παιδεϊός, παρθνεϊός, πρυτανεϊός, σπονδεϊός, ταφεϊός, τυμβεϊός, χορεϊός.

4) Multiplicativa παα οός ere Paroxytona f. Ἐ. ἀπλόος, διπλόος, ligesaa σόος og ἀθρόος (der egentlig er sammensat). Andre Abjektiveter med denne Endelse ere Oxytona f. Ἐ. ὀλοός, θοός.

§ 28.

Endelserne ης og ας.

1) De, som gaae efter første Declination, følge Substantivernes Accentuation (see § 16 og 17) og ere altsaa Paroxytona f. Ἐ. μονίας, γοήτης, κομήτης; kun ἐθελουτής og ἔκοντής ere Oxytona. Det episke μητιέτα trækker Accenten tilbage.

2) De παα ης efter tredje Declination ere, a) naar de i Genitiv have εος, Oxytona f. Ἐ. σαφής, ὑγιής, ἀκριβής; kun πλήρης er Paroxytonon; b) naar de i Gen. have ητος, for største Deelen Paroxytona f. Ἐ. πένης, πλάνης, dog ogsaa ἀργής, γυμνής, χειρής.

3) De παα ας-αδος ere Oxytona f. Ἐ. δρομίας, ιρηγίας, νομίας; alle andre παα ας ere Paroxytona f. Ἐ. μέλας, μέγας, τάλας.

§ 29.

Endelserne υς, εις og ων.

1) De παα υς ere i Mascul. og Neutr. Oxytona f. Ἐ. ἠδύς-ἠδύ, γλυκύς-γλυκύ (om Femininet see nedfr. § 34. 1.) Herfra undtages ἡμις, θῆλυς, πρόςβυς og τέρυς.

2) De paa εις ere Paroxytona f. Gr. χαρίεις, τιμήεις; ved Contraction af Endelserne ηεις og οεις blive de Perispomena f. Gr. τιμήεις - τιμῆς, μελιτόεις - μελιτοῦς.

3) De paa ων ere Paroxytona f. Gr. πίων, πέπων, undt. ἐκών.

B. Sammensatte Adjectiver.

§ 30.

Endelsen os.

1) De, hvis sidste Halvdeel er afledet af en Nominalstamme ere Proparoxytona f. Gr. εὔδοος, πολύδωρος, πάγκακος, ἐρίγδουπος, παραπλήσιος (men ἐναντίος). Kun de homeriske Sammensætninger af κλυτός og κλειτός beholde Accenten paa sidste Stavelse, naar det første Ord er et inflexibelt Fleerstavelsesord f. Gr. ἀγακλυτός (-κλειτός), τηλεκλυτός (-κλειτός); desuden δουρικλυτός- (κλειτός) og ναυσικλυτός (-κλειτός); men ellers ὀνομάκλυτος, τοξόκλυτος, πολύκλειτος, πρόκλυτος.

2) De, hvis sidste Halvdeel er afledet af en Verbalstamme, ere a) naar Betydningen er transitiv og den første Deel af Sammensætningen er et Nomen (undt. πᾶς og πολύς) α) Oxytona med lang Penultima f. Gr. ναυαγός, ψυχαγωγός, βουφορβός, γελωτοποιός. Herfra undtages de paa αρχος, συλος og πορθος, der ere Proparoxytona f. Gr. ναύαρχος, ιερόσυλος, πολίπορθος; ligesaa de paa εργος (οὔργος) i moralsk Betydning f. Gr. κακοὔργος, φλαουοὔργος (derimod γεωργός, φυτουργός, λιθουργός o. s. v. β) Paroxytona med fort Penultima f. Gr. πατροκτόνος (fadermorderisk) θηροτρόφος (ætrende vilde Dyr), ἐπεσβόλος, αἰπόλος, φυσιολόγος o. s. v. Herfra undtages de paa οχος f. Gr. ἡνίοχος, γαῖοχος, λυχνοῦχος, δαδοῦχος, de homeriske ἵππόδαμος, ἐγγέσπαλος, σακέσπαλος foruden enkelte andre. b) Hvis derimod Betydningen er passivisk

eller intransitiv, eller det første Ord er en Preposition eller Partikel eller *παν* eller *πολυ*, saa ere de Proparoxytona f. Gr. *πατρόκτονος* (myrdet af Faderen), *θηρότροφος* (ucret af vilde Dyr) *ἀερόφοιτος*, *ἀκρόβλαστος*; *ἐρίτιμος*, *αἰείσιτος*, *σύμμαχος*, *ἀγγίμιλος*, *περίεργος*, *παντήμοος*, *πολύστονος* o. s. v.

Anm. Adjectiva verbalia paa *τος* af 3 Endelser ere Oxytona f. Gr. *παρασκευαστός*; de af 2 Endelser ere Proparoxytona f. Gr. *αἰχμάλωτος*, *δύσβατος*, *περίακτος*; 3 Endelser have i Almindelighed de af sammensatte Verber afledede (Parasyntheta), 2 Endelser de, der først ere opstaaede ved en virkelig Sammensætning (Syntheta).

§ 31.

Endelsen *ως*.

1) De, hvis sidste Halvdeel er afledet af et Substantiv, ere Proparoxytona f. Gr. *λεπτόγεως*, *ἀξιόχρεως*, *φλόγελως*, *μονόκερως*. Kun de paa *γηρως* ere Paroxytona f. Gr. *ἀγήρως*, *μακρογήρως*.

2) De, hvis sidste Halvdeel er afledet af et Verbum, ere Oxytona f. Gr. *ἀγνώς*, *ἀπτώς*, *μελιχρώς*.

§ 32.

Endelsen *ης*.

1) Hvis de gaae efter første Declination og a) den sidste Deel er et uforandret Substantiv, bibeholdes Substantivets Accentuation f. Gr. *ἰσοπολίτης* (*ἰσοπολίτις*), *χαλκοκοροστής*. b) Ogsaa andre Adjectiver af denne Endelse accentueres i Analogie med Substantiverne f. Gr. *ποικιλομήτης*, *βυθυρρείτης*, *ὠμηστής*; de med kort Penultima ere altid Paroxytona f. Gr. *εὐρύοπης*, *ὕψιπέτης* (høitflyvende, men *ὕψιπετής*-ές, himmelfalden). De episke Former *εὐρύοπα* og *ἀκάκητα* trække Accenten tilbage.

2) Hvis de gaae efter tredje Declination, maa man iagttage, om den sidste Halvdeel er afledet af en Nominal- eller Verbalstamme.

a) Er nemlig den sidste Halvdeel en Nominalstamme,

da ere de **Oxytona**, saaledes alle paa αλγης, αχθης, ειδης, ουργης og πληθης endende, f. Ex. θυμαλγης, επαχθης, θυμοειδης, οϊνοπληθης, ερικυδης, περικαλλης, διμερης o. s. v. Herfra undtages dog de paa ηθης, ηκης, μηκης, πηκης, κητης, μεγαθης, στελεχης, ωδης og αωτης, hvilke ere **Paroxytona**, f. Ex. συνήθης, τανυήκης, περιμήκης, τριπήκης, μεγακήτης, υπερμεγέθης, μακροστελέχης (dog άστελεχης), θυμώδης, κατώντης; ligesaa i det ældre Sprog de paa ετης f. Ex. επταετης; hos Attikerne επταετης (dog ikke uden Vasken). h) Hvis derimod den sidste Halvdeel er en Verbalstamme, da ere de α) med lang Penultima **Paroxytona** f. Ex. αυθάδης, αυτάρκτης, χαλκήρης, θυμήςρης. β) med kort Penultima **Oxytona** f. Ex. ιοβαφής, ένδεις. Herfra undtages de med Præpositioner og Partikler sammensatte, hvilke ere **Oxytona** f. Ex. άτεροπής, ευπειθής, δυσηχής, ζαχορηής (dog ogsaa εξώλης og πανώλης); ligesaa Fiirstavelsebord af Quantiteten υ υ - - f. Ex. πυριλαμπής, επιτεροπής, νεοδηλής. hh) De paa ης-ητος (paa βλης, δμης, κμης, θνης og πλης) ere **Oxytona** f. Ex. προβλής, άδμης, άκμης, ήμισυνης.

§ 33.

Med alle øvrige Endelser.

1) Hvis den sidste Halvdeel er en Nominalstamme, saa træffes Accenten saa langt tilbage som muligt, f. Ex. μακρόχειρ, εύχαρις, υπέρμεγας, (dog παμμέγας), παμμέλας, δυστύλας, ευδαίμων, άδριμνε, όμῆλιξ, εριώνχην, αϊδοις. Kun de, hvis sidste Halvdeel er et Substantiv paa ις-ιδος, beholde Substantivets Accentuation f. Ex. εύπλοκαμής.

2) Hvis den sidste Halvdeel er en Verbalstamme, saa bestaaer denne Halvdeel i Reglen af een Stavelse, som har Acuten f. Ex. βουπλήξ; απορόωξ, φαινώψ, εύρώψ; dog ogsaa μύωψ, ύδρωψ, βύωψ, ελίκωψ og alle paa

τριψ, θλιψ, λιψ, νιψ, κλεψ og βλεψ f. Ἐ. οἰκότριψ, αἰγίλιψ, βούκλεψ o. f. v.

§ 34.

Accenten under Flexionen.

1) Adjectivernes Femininum har saavidt muligt Accenten paa samme Stavelse som Masculinet f. Ἐ. σοφός-σοφῆ, ἀθρόος-ἀθρόα, χαρίεις-χαρίεσσα.

Man mærke sig, at *a* er langt efter en Vocal og et *ρ*, kort efter enhver anden Consonant og i Femininum af Adjectiverne paa *us-εια-v*, allsaa ἄγιος-ἁγία, σπονδαῖος-σπονδαία, ἐλεύθερος-ἐλευθέρα; γλυκῆς-γλυκεία, ἡδύς-ἡδέϊα, (De tre Femininer ἐλάχεια, λίγεια og θάλεια trække Accenten tilbage; de ioniske Former paa *ea* paroxytoneres f. Ἐ. ἡδέα for ἡδέϊα).

Selv i Genitiv Pluralis beholdes Accenten paa samme Plads som i Masculinet, undtagen hvor Femininet har en Stavelse meer end Masculinet f. Ἐ. γλυκῆς-γλυκεία, Gen. Plur. γλυκέων-γλυκειῶν; χαρίεις-χαρίεσσα Gen. Plur. χαριέντων-χαριεσσῶν.

2) Adjectivernes Neutrum beholder ogsaa Accenten paa samme Stavelse som Masculinet f. Ἐ. σοφός-σοφόν, δίκαιος-δίκαιον, σῶφρων-σῶφρον, παράφρων-παράφρον. Dog trække nogle Accenten tilbage i Neutrum, nemlig a) Paroxytona paa *ων*, hvis sidste Halvdeel er en Nominalstamme af flere Stavelser f. Ἐ. εὐδαίμων - εὐδαιμον, ἀνελεῖμων - ἀνελέημον. b) Paroxytona paa *ης-ες* f. Ἐ. αὐθάδης-αὐθαδες, ἀντάρκης-ἀνταρκες, ὑπερμεγέθης-ὑπερμέγεθες; kun de paa *ης*, *ωδης*, *ωλης* og *ωρης* følge Reglen og blive Proterispomena f. Ἐ. ποδήρης-ποδήρες, μυθώδης-μυθῶδες, ἐξώλης-ἐξῶλες, νεώρης-νεῶρες.

3) Adjectivernes Comparativ og Superlativ har Accenten saa langt tilbage fra Enden som muligt f. Ἐ. σοφός-σοφώτερος-σοφώτατος, φίλος-φιλαίτερος-φιλαίτατος, ἡδύς-ἡδίων (Neutra ἡδίων) - ἡδιστος.

Tredie Capitel.

Om Accenten i Talordene.

§ 35.

1) Cardinaltallene have alle med Undtagelse af *επτά, ὀκτώ, ἐννέα* og *ἐκατόν* Accenten saa langt tilbage som muligt f. Gr. *δύω, τέσσαρες, δέκα, πεντεκαίδεκα, εἴκοσι, ἐξήκοντα, διακόσιοι, τρισχίλιοι, μύριοι* (men i Betydningen utallige accentueres *μύριοι*). Naar de sammensatte Tal skrives uden *καί*, saa faaer det sidste Tal sin oprindelige Betoning f. Gr. *δεκαπέντε, εἴκοσιξ*.

Ved Declinationen af *εἷς-μία-ἓν* er den Uregelmæssighed, at *μία* i Gen. og Dat. Sing. bliver Perispomenon: *μιάς-μιά*. Det Samme er Tilfældet i Sammensætningerne *οὐδείς* og *μηδείς*, Gen. *οὐδεμιάς* og *μηδεμιάς*, Dat. *οὐδεμιά* og *μηδεμιά*. Ved *οὐδείς* og *μηδείς* er desuden at mærke, at, uagtet de i Gen. og Dat. Sing. Masc. og Neutr. kaste Accenten paa Endestavelsen *οὐδενός-οὐδενί*, saa ere de dog i Plur. Paroxytona *οὐδένες, οὐδένων, οὐδέσι, οὐδένας* o. s. v.

Genitiv og Dativ af *δύω, ἄμφω* og *τρεις* accentuere Endestavelsen: *δυοῖν, δυσί, ἀμφοῖν, τριῶν, τρισί*.

2) Ordenstallene indtil 20 have Accenten saa langt tilbage som muligt f. Gr. *πρῶτος, δεύτερος, ἔκτος, ἑβδομος* o. s. v.; alle de andre (paa *στος*) ere Oxytona f. Gr. *εἰκοστός, μυριοστός*.

3) Multiplicativa paa *οος* ere Paroxytona og i den sammentrufne Form Perispomena f. Gr. *ἀπλός-ἀπλοῦς, τριπλός-τριπλοῦς*; see § 27. 4.

4) Proportionalia paa *πλάσιος* ere Proparoxytona f. Gr. *διπλάσιος, τετραπλάσιος*.

5) Taladverbierne paa *ακίς* ere Paroxytona f. Gr. *τετράκις, πεντάκις*; see § 39. 5. d.

Sjerde Capitel.

Om Accenten i Pronominerne.

§ 36.

1) Af de substantiviske Pronominer have de personlige Accenten paa sidste Etavelse og ere i hele Pluralis Perispomena f. Gr. *ἐγώ, σύ, ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμέ, ἡμεῖς, ἡμῖν* o. s. v. Kun Dualisformerne *νοῖ, νοῖν, σφῶϊ, σφῶϊν* ere Properispomena og *σφέα, σφέων, σφίσι, σφέας* Paroxytona. De attiske Digtere bruge Dat. og Accus. Plur. af de to første Personer med kort Endestavelse og accentuere derfor *ἡμῖν, ἡμάς, ὑμῖν, ὑμάς*, eller med tilbagetrucken Accent *ἡμιν, ἡμας* o. s. v. (Om de enclitiske Former af de personlige Pronominer see nedfr. § 48). Naar den enclitiske Partikel *γε* hænges bagved det personlige Pronomen, saa trække *ἐγώ* og *ἐμοί* Accenten tilbage, altsaa *ἐγωγε, ἐμοιγε*, derimod *ἐμοῦγε*; ogsaa i Accusativ betones i Almindelighed *ἐμεγε*, skjøndt uden tilstrækkelig Hjemmel.

Pronominet *τις* er som spørgende altid betonet paa Stammestavelser f. Gr. *τινος, τίνι, τίνες* o. s. v.; som ubestemt kaster det Accenten i casus obliqui paa Endestavelser, *τινός, τινί*, men er altid enclitisk (see § 48), hvorfor det ogsaa i Sammensætninger forbliver ubetonet f. Gr. *οὔτις, μήτις, ὅστις, οἵτινες, ὄντινων*. Biformen *ἅττα* for *τινά* er ikke enclitisk. *Ὁ δεῖνα* beholder Accenten paa næstsidste Etavelse: *τοῦ δεῖνος, τῷ δεῖνι, τῶν δεῖνων*. *Πᾶς* er Perispomenon, men Sammensætningerne trække Accenten tilbage f. Gr. *ἅπας, σύμπας*. Om *οὐδεῖς* og *μηδεῖς* see den foregaaende §.

2) Af de adjectiviske Pronominer ere *αὐτός* og *ἐμός* (*σός, τεός, ὅς, ἐός, ἀμός, ὑμός*) Oxytona; alle andre (ikke correlative) have Accenten saa langt tilbage som muligt f. Gr. *ἡμέτερος, σφέτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος, οὗτος, ἀλλήλου, ἀλλήλους, ἀλληλα*; kun *ἐκεῖνος* er Properispomenon.

Uf de correlative Pronominer ere de indefinite Oxytona f. Gr. ποσός, ποιός, alle de andre have Accenten paa Stammestavelsen f. Gr. πόσος, τόσος, ὅσος, ὑπόσος, ποίος, πηλίκος o. s. v. Hænges det enclitiske δε til Demonstrativerne, saa træder Accenten paa den sidste Stavelse af Pronominet f. Gr. τόσος-τοσόςδε, τοίος-τοιόςδε. Den episke Dativ τοῖσδεσι og τοῖσδεσσι accentueres imod de sædvanlige Regler (§ 9. 4).

Anm. Ved Tilføielse af ι til Demonstrativerne og οὖν eller δήποτε til Relativerne trækkes Accenten hen paa disse Endelser f. Gr. οἷτος-οἴτοσι, ὅστις-ὅστισοῦν-ὅστισδήποτε.

Femte Capitel.

Om Accenten i Verberne.

§ 37.

Som Hovedregel gjælder, at Accenten staaer saa langt fra Enden som muligt f. Gr. λέιπω, λείπουσι, λείπε, ἔλειπον, λέλειμμα (see § 8. h.)

Anm. 1. Sammensættes Verbet med en Præposition, da kan Accenten træde tilbage paa denne, f. Gr. καταλείπω-κατάλειπε, dog ikke ubover den Stavelse, der allerede for Sammensætningen havde Tonen, f. Gr. ἀπόδος ikke ἄποδος (af ἀπό og δός). Heller ikke kan Accenten træde ubover Augmentet f. Gr. ἐξήγον, παρέσχον. Er derimod hos Digterne et betonet Augment bortfaldet, saa træder Accenten, hvis Verbet er sammensat, paa den foregaaende Stavelse, i modsat Fald paa den efterfølgende, f. Gr. προσέβη-πρόσβη, ἐξέφερον-ἐκφερον, ἔβη-βῆ, ἔφερον-φεῶρον, ἔλιπε-λίπε.

I Verberne paa ω afvige følgende Former fra Hovedreglen.

1) Paa Endestavelsen betones: a) Aor. II. partic. act. f. Gr. λιπών; ligesaa Participierne ἰών, κιών og det ioniske ἐών. b) Participierne paa εις og ως f. Gr. τυφθεῖς, τετυφώς. c) Aor. II. infin. act. f. Gr. λιπεῖν. I den episke opløste Form paa εἰν faaer det første ε Accuten, f. Gr. ἰδέειν, βαλέειν. d) Aor. II.

imper. act. i εἰπέ, ἔλθέ, εὔρε og hos Attikerne ogsaa λαβέ og ἰδέ. Rigeliges har Aor. II. imper. med. sædvanlig Accenten (Circumflexen) paa Endestavelserne, f. Gr. λαβοῦ, βαλοῦ, τυποῦ, ἐλοῦ, (ἰδοῦ som Interjection: ecce! en!). Sammensættes Verbet med en Præposition, saa trækkes Accenten tilbage, f. Gr. πρόσλαβε, δίελθε, ἐπιλάθου.

2) Paa næstsidste Stavelse betones: a) Alle Infinitiver paa ναι f. Gr. τετυφέναι, τυφθῆναι. Kun de episke Infinitiver paa μεναι ere Proparoxytona og blive ved denne Endelses Afkortning til μεν Paroxytona, f. Gr. ἐλθέμεναι—ἐλθέμεν, τεθνάμεναι—τεθνάμεν. Den doriske Dialect syncoperer atter Endelsen εμεν til εν, men accentuerer i Analogie med Infinitiverne paa ειν, f. Gr. συρίσδεν=συρίζειν, ἀμέλγεν=ἀμέλγειν, ἐλθέν=ἐλθεῖν, πιέν=πιεῖν, νοέν cl. νοῆν=νοεῖν; (samme Analogie følger ogsaa i 2den Person Sing. Indicativ f. Gr. συρίσδες=συρίζεις, ποιές=ποιεῖς). Den æoliske Dialect har ogsaa Infinitiv-Endelsen ην, men trækker Accenten tilbage paa Stammestavelserne, f. Gr. χαίρην=χαίρειν, κόσμην, φρόνην, φίλην o. s. v. b) Aor. I. infin. act. f. Gr. κολῦσαι, φυλάξαι. Her ved lader denne Form sig i visse Tilfælde adskille fra de ligelydende Former af Aor. I. opt. act. og Aor. I. imper. med. f. Gr. ποιῆσαι (aor. I. inf. act), ποιήσαι (aor. I. opt. act.), ποίησαι (aor. I. imper. med). I andre Tilfælde lade de sig ikke adskille, f. Gr. i τύψαι, der accentueres eens i alle tre Tilfælde (sammenlign fremdeles γεῦσαι og γεύσαι, καλέσαι og κάλεσαι). Aor. I partic. act. er altid Paroxytonon, fordi α i Endelsen er langt, f. Gr. ποιήσας, παιδεύσας. c) Perf. inf. og partic. pass. f. Gr. τετύφθαι, πεπαιδεῦσθαι, τετυμμένος, πεπαιδευμένος. Som Undtagelser herfra ere at mærke de episke Participier ἀκαχήμενος, ἀκηχήμενος, ἀλαλήμενος, ἀρορήμενος, ἐληλάμενος, ἐσσύμενος og Infinitiverne ἀκάχησθαι og ἀλάλησθαι.

Ann. 2. 3 futur. II aet. og med. saavel som i futur. atticum ere Endelserne ω og $\omicron\mu\alpha\iota$ opstaaede ved Contraction, hvorfor de circumflecteres, f. Ex. $\acute{\alpha}\gamma\gamma\epsilon\lambda\omega, \acute{\alpha}\gamma\gamma\epsilon\lambda\omicron\mu\alpha\iota, \kappa\omicron\mu\omega, \kappa\omicron\mu\omicron\mu\alpha\iota$. Det Samme er Tilfældet i aor. conj. pass. f. Ex. $\tau\upsilon\varphi\theta\omega$.

Ann. 3. 3 Participiernes Flexion følges samme Regler som for Adjectiverne (see § 34) f. Ex. $\varphi\upsilon\lambda\acute{\alpha}\tau\tau\omega\upsilon\upsilon-\varphi\upsilon\lambda\acute{\alpha}\tau\tau\omicron\upsilon\sigma\alpha-\varphi\upsilon\lambda\acute{\alpha}\tau\tau\omicron\upsilon$; $\tau\epsilon\theta\eta\eta\kappa\omega\varsigma-\tau\epsilon\theta\eta\eta\kappa\iota\alpha-\tau\epsilon\theta\eta\eta\kappa\acute{\omicron}\varsigma$.

§ 38.

Verberne paa $\mu\iota$.

Disse følge samme Hovedregel og have i de eensdannede Tider samme Undtagelser som Verberne paa ω .

Som Stæregent for Verberne paa $\mu\iota$ er Følgende at bemærke.

1) Participierne paa s ere alle Oxytona, f. Ex. $\tau\iota\theta\epsilon\acute{\iota}\varsigma, \theta\epsilon\acute{\iota}\varsigma, \acute{\iota}\sigma\tau\acute{\alpha}\varsigma, \delta\iota\delta\omicron\upsilon\varsigma, \delta\epsilon\iota\kappa\acute{\nu}\upsilon\varsigma$; ligesaa i de som af Verber paa $\mu\iota$ dannede Morister f. Ex. $\acute{\epsilon}\pi\iota\beta\acute{\alpha}\varsigma, \acute{\alpha}\nu\alpha\gamma\gamma\omicron\upsilon\varsigma$ o. s. v.

2) Infinitiverne paa $\nu\alpha\iota$ have ogsaa her Accenten paa næstsidste Stavelse med samme Undtagelse som i § 37. 2. a. f. Ex. $\tau\iota\theta\acute{\epsilon}\nu\alpha\iota, \theta\epsilon\acute{\iota}\nu\alpha\iota, \acute{\iota}\sigma\tau\acute{\alpha}\nu\alpha\iota, \sigma\tau\eta\eta\upsilon\alpha\iota$, men $\tau\iota\theta\acute{\epsilon}\mu\epsilon\nu\alpha\iota-\tau\iota\theta\acute{\epsilon}\mu\epsilon\nu$.

3) 3die Pers. Plur. paa $\sigma\iota$ af Præs. Indic. Act. med en udvidet Vocal foran Endelsen er Properispomenon f. Ex. $\tau\iota\theta\epsilon\acute{\iota}\sigma\iota, \acute{\iota}\sigma\tau\acute{\alpha}\sigma\iota, \delta\iota\delta\omicron\upsilon\sigma\iota, \delta\epsilon\iota\kappa\acute{\nu}\upsilon\sigma\iota$ (egentl. opstaaede ved at føie $\nu\sigma\iota$ til den korte Charactervocal). Ogsaa de doriske Former paa $\nu\tau\iota$ beholde Accenten (Acuten) paa næstsidste Stavelse, f. Ex. $\tau\iota\theta\acute{\epsilon}\nu\tau\iota, \acute{\iota}\sigma\tau\acute{\alpha}\nu\tau\iota, \delta\iota\delta\omicron\upsilon\tau\iota, \delta\epsilon\iota\kappa\acute{\nu}\upsilon\tau\iota$.

4) Coniunctiv og Optativ af Præsens og Aor. 2 er opstaaet ved Contraction og har derfor heelt igjennem Bindevocalen betonet, f. Ex. $\tau\iota\theta\omega, \tau\iota\theta\omega\mu\alpha\iota, \tau\iota\theta\acute{\epsilon}\mu\eta\upsilon-\tau\iota\theta\acute{\epsilon}\iota\omicron$ o. s. v. 3 Coniunctiv og Optativ i Passiv og Medium findes ved Siden af den regelmæssige Form ogsaa en fornemmelig hos Atrikerne brugelig Dannelse paa $\omicron\mu\alpha\iota$ og $\omicron\mu\eta\upsilon$ med tilbagetrucken Accent

som af et Verbum paa ω . Denne Dannelselse viser sig i Verberne paa $\eta\mu$ (af Stammen $\epsilon\omega$) og $\omega\mu$, f. Ex. $\tau\acute{\iota}\theta\omega\mu\alpha\iota$ — $\tau\acute{\iota}\theta\eta$ — $\tau\acute{\iota}\theta\eta\tau\alpha\iota$; $\tau\acute{\iota}\theta\omega\iota\mu\eta\nu$ — $\tau\acute{\iota}\theta\omega\iota\omega$ — $\tau\acute{\iota}\theta\omega\iota\tau\omega$; $\delta\acute{\iota}\delta\omega\mu\alpha\iota$ — $\delta\acute{\iota}\delta\omega$ — $\delta\acute{\iota}\delta\omega\tau\alpha\iota$, $\delta\acute{\iota}\delta\omega\iota\omega$ — $\delta\acute{\iota}\delta\omega\iota\tau\omega$ (dog ogsaa hyppigt $\delta\acute{\iota}\delta\omega\mu\alpha\iota$ — $\delta\acute{\iota}\delta\omega$ — $\delta\acute{\iota}\delta\omega\tau\alpha\iota$, $\delta\acute{\iota}\delta\omega\iota\tau\omega$). I Verbet $\acute{\iota}\sigma\tau\eta\mu\iota$ findes disse Former ikke, men i Optativ accentueres det dog ligesom hine Biformer, f. Ex. $\acute{\iota}\sigma\tau\alpha\iota\omega$ — $\acute{\iota}\sigma\tau\alpha\iota\tau\omega$ — $\acute{\iota}\sigma\tau\alpha\iota\sigma\theta\epsilon$ o. s. v., men i Coniunctiv sædvanlig $\acute{\iota}\sigma\tau\omega\mu\alpha\iota$ — $\acute{\iota}\sigma\tau\eta$ — $\acute{\iota}\sigma\tau\eta\tau\alpha\iota$. De øvrige Verber paa $\eta\mu$ (af Stammen $\alpha\omega$) accentueres stedse saaledes baade i Coniunctiv og Optativ, f. Ex. $\delta\acute{\upsilon}\nu\omega\mu\alpha\iota$, $\delta\acute{\upsilon}\nu\eta\tau\alpha\iota$, $\delta\acute{\upsilon}\nu\alpha\iota\tau\omega$; $\acute{\epsilon}\pi\acute{\iota}\sigma\tau\eta\tau\alpha\iota$, $\acute{\epsilon}\pi\acute{\iota}\sigma\tau\alpha\iota\tau\omega$; ligesaa $\acute{\omicron}\nu\omega\iota\tau\omega$ af $\acute{\omicron}\nu\omega\mu\alpha\iota$.

Anm. 1. I Coniunctiv og Optativ af Verberne $\acute{\kappa}\acute{\epsilon}\kappa\tau\eta\mu\alpha\iota$ og $\mu\acute{\epsilon}\mu\eta\eta\mu\alpha\iota$ findes samme Falden som i Verberne paa μ f. Ex. $\acute{\kappa}\acute{\epsilon}\kappa\tau\omega\mu\alpha\iota$ og $\acute{\kappa}\acute{\epsilon}\kappa\tau\omega\mu\alpha\iota$, $\acute{\kappa}\acute{\epsilon}\kappa\tau\eta\omega$ — $\acute{\kappa}\acute{\epsilon}\kappa\tau\eta\tau\omega$ og $\acute{\kappa}\acute{\epsilon}\kappa\tau\eta\omega$ — $\acute{\kappa}\acute{\epsilon}\kappa\tau\eta\tau\omega$.

Anm. 2. Om Sammensætninger som $\acute{\alpha}\pi\acute{\omicron}\delta\epsilon$, $\pi\acute{\iota}\rho\acute{\alpha}\delta\omicron\varsigma$, $\acute{\alpha}\pi\acute{\omicron}\sigma\tau\alpha$ o. s. v. see § 37 Anm. 1. Naar Aor. II imper. med. sammensættes med en Præposition af een Stavelse, beholder Verbalformen i 2den Pers. Sing. Circumflexen paa den contraherede Stavelse, f. Ex. $\pi\rho\omicron\delta\omega\tilde{\iota}$, $\acute{\alpha}\rho\omega\tilde{\iota}$, $\pi\rho\omicron\delta\omega\tilde{\iota}$, men i den ucontraherede Form accentueres $\pi\rho\acute{\omicron}\delta\omicron\sigma\omega$, $\acute{\epsilon}\nu\theta\epsilon\omega$ og i Plur. $\pi\rho\acute{\omicron}\delta\omicron\sigma\theta\epsilon$, $\acute{\alpha}\rho\epsilon\sigma\theta\epsilon$, og i Sammensætning med en Præposition af to Stavelser $\acute{\alpha}\pi\acute{\omicron}\delta\omicron\upsilon$, $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}\delta\omicron\upsilon$ o. s. v. Aor. II inf. med. er ogsaa her altid Paroxytonon, f. Ex. $\pi\rho\acute{\omicron}\acute{\epsilon}\sigma\theta\alpha\iota$, $\acute{\alpha}\pi\acute{\omicron}\delta\acute{\omicron}\sigma\theta\alpha\iota$.

Anm. 3 til § 37 og 38. Syncoperede Verbalformer beholde Accenten paa den Stavelse, som før Syncopen var betonet, f. Ex. $\mu\eta\theta\acute{\epsilon}\alpha\iota$ før $\mu\eta\theta\acute{\epsilon}\epsilon\alpha\iota$, $\pi\alpha\rho\acute{\epsilon}\sigma\tau\alpha\iota$ før $\pi\alpha\rho\acute{\epsilon}\sigma\tau\alpha\iota$, $\gamma\alpha\nu\acute{\epsilon}\acute{\iota}\mu\epsilon\nu$ før $\gamma\alpha\nu\acute{\epsilon}\acute{\iota}\mu\epsilon\nu$, $\tau\iota\theta\acute{\epsilon}\acute{\iota}\mu\epsilon\nu$, før $\tau\iota\theta\acute{\epsilon}\acute{\iota}\mu\epsilon\nu$, $\tau\iota\theta\acute{\epsilon}\acute{\iota}\nu$ før $\tau\iota\theta\acute{\epsilon}\acute{\iota}\nu$. Var den bortfaldne Vocal selv betonet, saa træder Accenten paa den foregaaende Stavelse, f. Ex. $\gamma\alpha\nu\acute{\epsilon}\acute{\iota}\tau\eta\nu$ før $\gamma\alpha\nu\acute{\epsilon}\acute{\iota}\tau\eta\nu$.

Sjette Capitel.

Om Accenten i Adverbier og Partikler.

A. Adverbierne.

§ 39.

1) De paa $\omega\varsigma$, som ere afledede af Adjec-tiver, accentueres ligesom Adjectivernes Genit-

τιν Pluralis; f. Gr. σοφός-σοφῶς, καιρίος-καιρίως, μέγας-μεγάλως, ἀπλός-ἀπλῶς, εὖνοος-εὖνως (ifølge § 10. 2. b. a. cc.) Ligesaa de af adjectiviske Pronominer afledede Adverbier f. Gr. οὕτως, ἐκείνως, ἑτέρως, ἄλλως (ὡς og τῶς ere Oxytona). Ifølge denne Regel blive de af Adjectiver paa ης afledede Perispromena, f. Gr. ἀληθής-ἀληθῶς (for ἀληθέως), νοσώδης-νοσῶδῶς (for νοσῶδέως); herfra undtages fun ἀντάρκως, ἀνθάδως og de sammensatte paa ηθως (ifølge § 10. 2. b. a. aa.) f. Gr. συνήθως (af συνήθης). Derimod blive de af Adjectiver paa υς, εις og ων afledede Paroxytona, f. Gr. ἡδύς-ἡδέως, σώφρων-σωφρόνως, χαρῖεις-χαριέντως; ligesaa de af Participier afledede, f. Gr. ἀνειμένως, διαφερόντως, εἰκότως o. s. v.

2) De paa ω ere Paroxytona, f. Gr. ἄρνω, ὀπίσω, ἔξω, ἔσω, ἄνω, κάτω, πρόσω, πόρρω; fun ἐπισχερό og εὐσχερό ere Oxytona, ἄνω er Proparoxytonon.

3) De paa α ere Barytona, f. Gr. τάχα, σάφα, μάλα, κάρτα, σφόδρα, ὄκα, ἄντα, ἄναντα, κάτωτα, ἔνθα, πάροισθα, μίνυνθα. De paa ινθα og ικα ere Paroxytona, f. Gr. βασιλίνθα, ὀστρακίνθα, ἀντίκα, ἡνίκα, τῆνίκα, παραντίκα, ligesaa ἡρέμα, ἀτρέμα og ὑπόδρα. Paa Endestavelsen betones 2aladverbierne paa θα f. Gr. τριχθά, τετραχθά, desuden διηθά, θαμί og hos Dorerne κρυφᾶ, ἀμᾶ, παντᾶ; ἐνταῦθα er Properispromenon.

4) Af dem paa ι ere a) de fleste Stamadverbier (paa ι, ις, ιν) Barytona f. Gr. ἄχρι, ὕψι, ἄσπι, ἔπι (οὐκέτι, μηκέτι), ἄχρι (ἄχρισ), μέχρι (μέχρισ), πάλι (πάλιν), μόγισ, μόλις, ἄλις, πάλαι (πρόπαλαι, τρίπαλαι); dog ogsaa ἀμφίς, χωρίς, χαμαί. b) De, som egentl. ere forældede Dativformer, ere ogsaa Barytona, f. Gr. ἤρι, ἐκῆτι, ἀέκῆτι, ἴφι, πέρουσι. c) De derimod, som til en Nominal- eller Verbalstamme foie Adverbial-Endelsen ι, (hvortil hører dem paa ιστι, αστι og ωστι) ere Oxytona f. Gr. αὐτανδί, αὐτοχειρί, αὐτοποδί,

αιολιστί, δωριστί, ὀνομαστί, μεγαλωστί, νεωστί, αὐτοετεί, πανεθνεί, ἀμαχεί og ἀμαχί, ἀναιμωτί, (ἀεί).
 d) De παα ακι (ς) ere Paroxytona, f. Ἑ. πολλάκις, πεντάκις.

5) Af dem παα δις ere Trostavelses-Adverbier παα αδις Paroxytona, f. Ἑ. χαμάδις, ἀμάδις, φυγάδις, ἤθερστ. Ἀδυ. af denne Endelse saavel som de med lang Penultima ere Oxytona, f. Ἑ. ἀμοιβαδίς, ἀμβολαδίς, αἰφρηδίς, στοιχηδίς. Proparoxytona ere ἄμυδις og ἄλλυδις.

6) De παα υ (υς) ere Oxytona, f. Ἑ. εὐθύ (εὐθύς), ἐγγύς, μεταξύ, ἀντικρύ; herfra undtages ἀντικρυς, πάνυ, πάγχυ, πρόχυ, ἄνευ, ὑπέρφεν og εἶ.

7) De παα αν, ην og ον ere Barytona, f. Ἑ. ἄγαν, λίαν, πέραν, μάτην, πρόην, αὔριον, σήμερον (men αὐθημερόν).

8) De παα δην (αδην) ere Paroxytona, f. Ἑ. κρύβδην, συλλήβδην, λογύδην, ἀμβολύδην, ἄδην.

9) De παα δον (δα) ere Oxytona, f. Ἑ. βοτρυδόν, ἀγγελιδόν, σχεδόν, ἀναφανδόν (ἀναφανδύ, αὐτοσχεδιά); dog undtages ἔνδον og ἔμπεδον.

10) De παα ρ ere Barytona, f. Ἑ. ἄφαρ, εἶθαρ, νύκτωρ.

11) De παα ας ere Oxytona, f. Ἑ. ἀγκάς, ἐγκάς, ἀνδραγκάς, ἐντυπάς, ἐκάς (altih̄ ἐκας); dog undtages ἔμπας, πέλας, πέρας, ἀτρέμας.

12) De παα ος ere Oxytona, f. Ἑ. ἐκτός, ἐντός, ἐτός, undt. πάρος, ἦμος, τῆμος og ἔναγκος.

13) De παα ξ ere Oxytona, f. Ἑ. πύξ, λάξ, γνύξ, ὀδάξ, ἀναμίξ, παραλλάξ; undt. ἄπαξ og πέριξ.

Αη m. For Adverbierne's Comparison gjælder samme Regel som for Adjectivernes (§ 34. 3) f. Ἑ. σοφός - σοφώτερον - σοφώτατα, αἰσχρῶς - αἰσχρῶν - αἰσχιστα, ἄνω - ἀνωτέρω - ἀνωτάτω. Ἔ θάσσον, ἄσσον og μᾶλλον er a langt, derfor blive de Properispomena.

§ 40.

Casus-Adverbier.

Mange Adverbier ere opstaaede ved at en bestemt Casus af et Nomen eller Pronomen saa hyppigt brugtes i en adverbial Forbindelse, at man tilsidst tabte dets Betydning som Nomen af Sigte og anvendte det som et recent Adverbium. Disse beholde da i Reglen den Betoning, der tilkommer dem som Nomen.

1) Accusativformer følge Reglen, f. Gr. μακράν, ἀκμήν, ἀρχήν, δίκην, χάριν, προίκα, og i Sammensætninger παραχοῆμα, ἀντήμαρ, ἐννήμαρ, κατόπιν, μετόπιν; ἐπίπαιν trækker Accenten tilbage.

2) Dativformer a) paa α og η rette sig efter Stamordets Accent, f. Gr. δημοσία, ἰδία, ἐκείνη, ὄπη, κοινή, πεξῆ, κομιδῆ og saaledes alle de, der endes paa χη, f. Gr. πολλαχῆ, ἀλλαχῆ (men ἄλλη) πανταχῆ (men πάντη). Denne Analogie følger ogsaa ἡσυχῆ, skjøndt af ἡσυχος. b) Steds-Adverbierne paa οι ere Perispomena, f. Gr. Ἰσθμοῖ, Ἰνδοῖ, Μεγαροῖ, undt. οἴκοι, ὅποι og det enclitiske ποί. c) De paa ησι og ασι ere Proparoxytona, naar Stamordet er et Paroxytonon, men Properispomena, naar det er et Oxytonon, f. Gr. Ἀθήνησι, Θήβησι, Ὀλυμπίασι, Θύρασι, men Πλαταιᾶσι (af Πλαταιαί). d) Om de forældede Dativformer paa ι see § 39. 4. b.

3) Genitivformer ere deels Perispomena, f. Gr. ἐπιπολῆς, ἀπαρχῆς, ἐξῆς, ἐφεξῆς, αὐτοῦ, ὁμοῦ, ἀγχοῦ, οὐδαμοῦ, ἀλλαχοῦ, πολλαχοῦ, (uregelmæssigt accentueres ἐκποδῶν og ἐμποδῶν), eller Paroxytona, f. Gr. αἴφνης, ἐξαίφνης, ἐξαπίνης, ἐξείης, ἀντιπέρας, καθόλου, προύργου, ὅπου (af det enclitiske πού).

§ 41.

Adverbier paa θεν, θει og σε (δε) samt Correlativerne.

1) De med Endelserne θεν, θει og σε dannede Adverbier ere, a) hvis de have et ο foran disse Endelser,

Paroxytona, f. Gr. Κορινθόθεν, σχεδόθεν, αἰτόθι, κωκλόσε o. s. v. Herfra undtages de af ἄλλος, οἶκος, πᾶς, ἐκτός, ἔνδον og ἀπό afledede, hvilke alle ere **Proparoxytona**, f. Gr. ἄλλοθεν, οἴκοθεν, πάντοσε, ἔνδοθι, ἔκτοθεν, ἄποθεν. b) Hvis de have en anden Vocal foran Endelsen, beholde de Accenten paa den Stavelse, hvor Stamordet havde den, f. Gr. ἀρχήθεν (ἀρχή), ἄνωθεν (ἄνω), ἐγγύθεν (ἐγγύς), undt. ἔκαθεν af ἐκίς. De af Adjectiver paa τερος afledede forlænge o til ω og ere alle **Proparoxytona**, f. Gr. ἀμφοτέρωθεν, ἐτέρωθι, ἐκατέρωσε. c) Hvis de have en Consonant foran Endelsen, ere de **Proparoxytona**, f. Gr. ἔντοσθε, ὑπερθεν, ἔνερθεν, ὀπισθεν.

Anm. Samme Regel gjælder for de med Suffixet γι (γιν) dannede Casusformer, f. Gr. δεξιόγιν, ἀριστερόγιν, πασσαλόγιν, κοτιληδονόγιν, εἰνήγιν, κεφαλῆγιν, ἀγέληγιν, δίρηγιν, στήθεσγιν, ὄχεσγιν o. s. v.

2) Stavelsen δε, hængt til Ordets uforandrede Accusativ, er enclitisk, f. Gr. πόλινδε (πόλις), Πυθώδε (Πυθώ), οἰκόνδε (οἶκος), Μέγαράδε (Μέγαρα) (see § 48). Forandres Substantivets Form, blive de **Proparoxytona**, f. Gr. οἰκάδε, φήγαδε, ἄγραδε.

3) Af de correlative Adverbier ere de interrogative sem Genstavselsord Perispomena, som Tilstavelsesord Paroxytona; de indefinite ere enclitiske, og naar de staae alene Oxytona, f. Gr. interrog. ποῦ, ποῖ, πότε, πόθεν, indefin. πού, ποί, ποτέ, ποθέν.

B. Conjunctionerne.

§ 42.

Conjunctionerne ere for største Delen Oxytona, f. Gr. ἀλλά, ἐπεί, ἐπειδή, εἰάν, ἀτόρ, αἰτάρ. Perispomena ere οὖν, γοῦν, αὖ, νῦν og μῶν. Paroxytona ere ἤνικα, ἴνα og ὄφρα, desuden de, der ende paa et enclitisk Ord, f. Gr. ὅτε, ὅποτε (ὅταν, ὀπόταν), ὅτι, ὥστε, ὅπως; τέ er enclitisk, ὡς og εἰ tonløse.

Særskilt maare mærkes nogle Partikler, der med forskjellig Betydning ogsaa accentueres forskjelligt.

1) *ὄζουυ* forekommer deels i Spørgesætninger med Betydningen mon altsaa ikke, og accentueres da *ὄζουυ*, deels i simple Udsagnsætninger, hvor da igjen enten Nægtelsen beholder sin Betydning: altsaa ikke, i hvilket Tilfælde ligeledes accentueres *ὄζουυ*, eller Nægtelsen taber sin Betydning, saa at Ordet bliver at oversætte ved altsaa; i dette Tilfælde accentueres *ὄζουῦν*. Dog viser der sig stor Vakslen hos Udgiverne i Accentuationen af dette Ord.

2) *Ἄρα* er som Slutnings-Conjunction Betydningen altsaa, da, Paroxytonon (*ἄρα*), som spørgende Partikel (num) er det Properispomenon (*ἄρα*).

3) *Ἥ* er som disjunctiv og sammenlignende Conjunction (enten — eller; end) Oxytonon (*ῆ*); som spørgende og forsikkrende (mon; i sandhed) er det Perispomenon (*ῆ*).

4) *Ὅτε* er som Tidsconjunction (naar, da) Paroxytonon (*ὄτε*), som Tidsadverbium (*ὄτ' ἐ μὲν—ὄτ' ἐ δέ*, i snart—snart) Oxytonon.

5) *Ὅμως* er i Betydningen dog, alligevel Paroxytonon (*ὄμως*), i Betydningen ligesaa, tillige, tilfammen er det Perispomenon (*ὁμῶς*).

D. Præpositioner.

§ 43.

Præpositionerne ere Oxytona, f. Gr. *ἀντί*, *ἀνά*, *ἐπί*, *παρά* *κατά*. Kun *ἐνεκα* og *ἄνευ* ere Barytona, og *ἐκ*, *ἐν*, *εἰς* og *ὡς* tonløse (§ 47). Om Accentens Tilbagetrækning i visse Tilfælde see nedf. § 50.

E. Interjectionerne.

§ 44.

Disse betones i Almindelighed paa sidste Stavelse og ere da efter deenes Beskaffenhed enten Perispomena eller Oxytona, f. Gr. *φεῦ*, *ἐλελεῦ*, *αἰβοῖ*,

ἰᾶν (dog ogsaa παπαί, βαβαί, οὐαί, ἐποποί, ἰδοί); βαβαϊάξ, τοροτιγξ, βροικεξ; ὦ, som virkelig Interjection ved Udbrud af Forundring eller Smerte, er Oxytonon, foran en Vocativ i Tiltale er det Perisponmenon f. Gr. ὦ Σώκρατες!

Credie Assnit.

Om Accenten i sammenhængende Tale.

§ 45.

I det Foregaaende er der opstillet Regler for Betonningen af de græske Ord, saalænge disse betragtes i og for sig uden Forbindelse med andre Ord. I den sammenhængende Tale frembringes i visse Tilfælde paa Grund af den hurtige Udtale Modificationer i den regelmæssige Betonning, idet enten et foregaaende Ord påvirkes af et efterfølgende eller omvendt, hvorved da Accenten snart bliver forandret, snart flyttet, snart reent bortkastet. Disse Forandringer finde Sted i følgende Tilfælde.

§ 46.

Acuten's Overgang til Gravis.

Naar et Oxytonon staaer i Sammenhæng foran andre Ord, saa svækkes den skarpe Betonning paa sidste Stavelse, og Acuten forandres da til Gravis (det eneste Tilfælde, i hvilket Gravis skrives, see § 6) f. Gr. ἀνὴρ ἀγαθὸς οὐ φεύγει. Dette skeer dog kun, hvor en virkelig ny Sammenhæng finder Sted, altsaa ikke foran de større Interpunctionstegn (Punctum, Colon, Spørgsmaalstegn), heller ikke foran et Comma, der betegner et væsentligt Indsnit i Meningen, f. Gr. foran Tid's-Betingelses- og Aarsagsætninger; hvor derimod Commaet kun er en Betegnelse for Sætningernes grammatiske Søndring, uden at derved deres indre Sammenhæng i Mening og

Udtale ophæves, der forandres ogsaa Acuten til Gravis, f. Ex. foran Gjenstands- og Hensigtsætninger, saavel som foran relative Sætninger. Man mærke Accentuationen i følgende Sætninger: *τί δέ; ἢν χρήματα πολλά ἔχει τις. — ἀλλὰ σύ, εἰ βούλει, ἐροῦ αὐτόν. — οἱ μὲν ἀγαθοί, οἱ δὲ κακοί. — εἵπομι ἄν, ὅτι κ. τ. ε. — σκόπει γὰρ, εἰ σοι δοκῶ* (objectiv Spørgesætning). — *πατὴρ, ὃς ἔδωκε.* o. s. v. Dog viser sig heri stor Vakslen hos Udgiwerne.

Saadanne Ord, som vel staae midt inde i en Sætning, men dog ikke umiddelbart høre med til Constructionen, beholde ogsaa Acuten paa sidste Stavelse, f. Ex. *τὸ Ἀχιλλεύς ὄνομα. ἡ περὶ πρόθεσις.* Det spørgende Pronomen *τίς* beholder altid Acuten usforandret selv i den nieste Sammenhæng med andre Ord, f. Ex. *ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρὸς ἀφίξαι.*

§ 47.

De tonløse Ord.

Nogle smaae Ord staae i Mening og Udtale saa noie forbundne med det efterfølgende Ord, at de opgive deres oprindelige Betoning og miste deres Accent; de kaldes derfor af de ældre Grammatikere tonløse (*ἄτονα*); nyere Grammatikere have kaldt dem procliticæ, for derved at betegne deres Forhold til det efterfølgende Ord som den egentlige Grund til deres Tonløshed. *)

De tonløse Ord ere følgende: Præpositionerne *εἰς* (*ἐς*), *ἐκ* (*ἐξ*), *ἐν*, *ὡς*, Conjunctionerne *εἰ* og *ὡς*, den nægtende Partikel *οὐ* (*οὐκ*) og Nominativerne *ὁ*, *ἡ*, *οἱ*, *αἱ* af Artiklen.

Nogle af disse Ord kunne ved forandret Stilling og Betydning faae Acuten, idet de nemlig ophøre at være proclitice, og den egentlige Grund til deres Tonløshed

*) De græske Grammatikere omtale slet ikke denne Lære om tonløse Ord; den stetter sig paa de bedste Haandskrifters Skrivemaade og sin egen indre Sandsynlighed.

altsaa bortfalder. Dette finder Sted i følgende Tilfælde: 1) ἔξ, naar det staaer i Anastrophe (see § 50) f. Gr. οὐδέ κακῶν ἔξ. 2) ὥς, naar det staaer istedetfor οὕτως, eller naar det i Betydningen som staaer bagefter det Ord, det hører til, f. Gr. κακοὶ ὥς. 3) οὐ el. οὐκ, naar det ikke henføres til noget enkelt Ord i Sætningen, men ligesom danner en Sætning for sig i Betydningen nei, eller naar det staaer bagefter det Ord, det benægter, f. Gr. ἦν μέγας μὲν οὐ, καλὸς δέ. 4) De anførte Former af Artiklen faae Accuten, naar de bruges som relative eller demonstrative Pronominer, f. Gr. σύν τε δὴ ἔρχομένῳ καὶ τε πρὸ ὅ τοῦ ἐνόησεν.

§ 48.

De enclitiske Ord.

En Mængde smaae Ord slutte sig i Udtalen saa neie til det foregaaende, at de opgibe deres egen Accent, forat lade sig bære af det foregaaende Ord; de kaldes af Grammatikerne ἐγκλιτικά og ere følgende:

1) Det ubestemte Pronomen τίς, τί igjennem alle Casus tilligemed de dertil hørende Former τοῦ og τῶ.

2) Følgende Former af de personlige Pronominer: μου, μοί, μέ, σου, σοί, σέ, οὐ, οἶ, ἔ, μίν, νίν og de med σφ begyndende undt. σφῶν og σφᾶς, dog ere ogsaa disse i den opløste Form σφέων og σφέας enclitiske.

3) Præsens Indicativ af Verberne εἰμί og φημί undt. 2den Pers. Sing. εἶ og φῆς (Formen εἶς er enclitisk).

4) De ubestemte Adverbier πῶς, πῶ, πῆ, ποί, ποῦ, ποδί, ποθέν, ποτέ, hvilke kun ved Accenten adskille sig fra de censlydende spørgende Adverbier πῶς, πότε o. s. v.

5) Partiklerne τέ, τοί, θήν, γέ, κέ el. κέν, νύ el. νίν, πέρ, ῥά og den uadskillelige Partikel δέ. Det her anførte enclitiske νύν, der tjener til at betegne en umiddelbar Følge i Begivenhederne eller til at forstærke en Opfordring eller et Spørgsmaal, er kun digterisk og forekommer i Prosa kun i Sammensætningen τοίνυν. I Prosa bruges ellers νύν blot som Perispomenon, ikke

blot som reent Tidsadverbium, men ogsaa i alle de Betydninger, i hvilke ellers *νύν* forekommer.

Hvis nu det foregaaende Ord er et Proparoxytonon eller Properispomenon, saa kaste disse enclitiske Ord deres Accent altid som Acut tilbage paa den sidste Stavelse deraf, f. Ex. *οἰόμενός τι ποιεῖν; δῆλόν γε.* Hvis derimod det foregaaende Ord er et Perispomenon, Oxytonon eller Paroxytonon, saa tjener dets Accent tillige for det enclitiske Ord, og Acuten gaar da i Oxytona ikke over til Gravis, f. Ex. *δοκῶ μοι, τεχνικός ἐστί, εἰ μέλλει τις.* Herfra undtages det Tilfælde, hvor det enclitiske Ord bestaaer af to Stavelser og det foregaaende Ord er et Paroxytonon, thi da beholder det enclitiske Ord sin Accent, f. Ex. *λόγον τινά, πολλάκις εἰσί, οὕτω ποτέ.* Gen. Plur. og Dual. af *τις* bliver i dette Tilfælde perispomeneret, f. Ex. *λόγον τινῶν.*

Er det foregaaende Ord tonløst, da faaer det i dette Tilfælde Accenten, og følge flere enclitiske Ord paa hinanden, saa kastes bestandig Accenten tilbage paa det foregaaende, saa at kun det sidste bliver uden Accent f. Ex. *εἰ τίς τινά φησί μοι παρεῖναι.*

§ 49.

Ved forandret Betydning og Stilling kunne nogle af de enclitiske Ord beholde deres Accent. Dette finder Sted i følgende Tilfælde.

1) Pronominet *οὔ, οἶ, ἔ* beholder sin Accent, naar det staaer som reflexivt Pronomen; ligesaa de digteriske Former *ἐμέθεν, σέθεν* og *ἔθεν*, det sidste dog kun, naar det staaer reflexivt; ogsaa *σέθεν* orthotoneres kun ved et stærkt Eftertryk i Meningen.

2) Efter Præpositioner og forbindende eller adskillende Conjunctioner beholde de personlige Pronomener deres Accent: f. Ex. *παρὰ σοῦ, ἐμέ καὶ σέ, ἐμέ ἢ σέ.* Af den første Persons personlige Pronomen bruges altid den fuldstændige Form efter en Præposition, f. Ex.

περι ἐμοῦ, κατ' ἐμέ (undt. *πρός με*). Det ubestemte Pronomen *τις* beholder aldrig sin Accent efter en Præposition, f. Ex. *παρά τινος ἐμπορίου*.

3) I Begyndelsen af en Sætning beholde Pronominerne deres Accent, f. Ex. *σὲ ἀγαπῶ; τί θεῶν δαί-δαλμα*.

4) Af Verbet *εἰμί* beholder 3die Person *ἐστί* sin Accent, a) naar det betyder at være til, at være forhaanden og altsaa indeslutter hele Prædicaret i sig; Accenten trækkes da tilbage paa første Stavelse, f. Ex. *θεὸς ἐστί*, der er en Gud til; ligesaa naar det begynder en Sætning, f. Ex. *ἐστὶν ἄνθρωπος τις*. b) Efter Partiklerne *ἀλλ', εἰ, καί, μή, οὐκ, ὡς, μὲν, ὅτι, τοῦ* og Pronominet *τοῦτο*, f. Ex. *οὐκ ἐστί, τοῦτ' ἐστί*. c) I Talemaaderne *ἐστὶν ὅς, ἐστὶν ὅτε, ἐστὶν ὅπου, ἐστὶν ὡς*; ligesaa *ἐστὶν οὓς*, men i Plur. *εἰσὶν οὓς*.

5) Verbet *φημί* beholder sin Accent, naar det ved Interpunction er adskilt fra det foregaaende Ord, f. Ex. *ὁ αὐτὸς δέ, φασίν, οὐκ ἄδικός ἐστιν*.

Anm. Gaar en apostropheret Partikel foran, saa beholder det enclitiske Ord sin Accent, f. Ex. *πολλοὶ δ' εἰσὶν; ἐστί* trækker ogsaa her sin Accent tilbage.

§ 50.

Accentens Tilbagetræden paa en foregaaende Stavelse.

1) Naar Præpositionerne sættes bagefter den Casus, som de styre (staae i Anastrophe), trækkes Accenten tilbage paa den første Stavelse, f. Ex. *Ἰθάκην κατά* istf. *κατὰ Ἰθάκην, νεῶν ἀπο* istf. *ἀπὸ νεῶν*. Herfra undtages dog Præpositionerne *ἀμφί, ἀντί, διά* og *ἀνά* og de forlængede Former *καταί, παραί, διαί, ὑπαί, ἀπαί* og *ὑπείρ*.

Anm. 1. Naar Præpositionerne ved Imesis ere adskilte fra det foregaaende Ord, hvortil de høre, ville nogle Grammatikere ikke have dem betragtede som staaende i Anastrophe; dog synes Accenten ogsaa i dette Tilfælde fornøftigviis at burde trækkes tilbage, saa at man altsaa rigtig betoner *ἀρετῆς δ' αὖ πέρι, λείσῃ δ' ἀπο*.

Num. 2. Naar Præpositionen kom til at staae imellem 2 Nomina, der herte til hinanden, foreskrev Aristarch, at Accenten skulde drages hen imod det vigtigste Ord, altsaa: *Ἐάνθου ἀπο διήεντος*, men *ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος*. Dog ere ogsaa her de fleste og vægtigste Stemmer for Accentens Tilbagetrækning.

2) De Præpositioner, der kunne anastropheres, trække ogsaa Accenten tilbage, naar de staae istedetfor et med Præpositionen sammensat Verbum, f. Ex. *πέρα* for *πέραστι*, *ἐνι* for *ἐνεστι*, *ἄνα* for *ἀνάστηθι*.

3) Naar den sidste betonede Stavelse i et Ord elideres, træder Accenten tilbage paa den foregaaende Stavelse, f. Ex. *φήμι ἐγώ* for *φημί ἐγώ*, *πόλλ' ἔπαθον* for *πολλὰ ἔπαθον*, *λευκὰ ἄλφιστα* for *λευκὰ ἄλφιστα*. Herfra undtages dog Præpositionerne og Conjunctionerne *ἀλλά*, *οὐδέ*, *μηδέ*, *ἠδέ* og *ιδέ*, hvilke efter Elisionen forblive ubetonede, f. Ex. *ἐπ' αὐτόν* for *ἐπὶ αὐτόν*, *ἀλλ' ἐγώ* for *ἀλλὰ ἐγώ*, *οὐδ' ὀλίγον* for *οὐδὲ ὀλίγον*. Det samme iagttages almindeligen ved de enclitiske Ord *ποτέ* og *τινά*, f. Ex. *οὔτε ποτ' εἰς ἀγορὴν πωλέσκειτο*.

§ 51.

Accenten i Krasis.

Naar to Ord smelte sammen ved Krasis, beholdes Accenten paa den Plads, hvor det sidste Ord havde den, f. Ex. *τὸ ὄνομα-τοῦνομα*, *τὰ ἐμά-τάμα*, *καὶ εἶτα-κάτα*, *ἐγὼ οἶμαι-ἐγῶμαι* o. s. v.

Naar et Tostavelser-Paroxytonon ved Krasis smelter sammen med et foregaaende Ord, saaledes at ved Sammentrækningen en ny Diphthong opstaaer, da faaer denne Circumflexen, f. Ex. *τὸ ἔργον-τοῦργον*, *τὸ ὄψον-τοῦψον*. Hvor ingen Diphthong opstaaer, er man uenig om Betoningen, idet Nogle lade Ordene vedblive at være Paroxytona, f. Ex. *τὰ ἄλλα-τάλλα*, *τὰ ἔργα-τάργα*, *τὰ ἔνδον-τάνδον*, medens Andre ogsaa her fordre Circumflexen paa næstsidste Stavelse, altsaa: *τάλλα*, *τάργα*,

τάνδον, τάρρα (τοι ἄρα), men dog ogsaa lade Ord som χῶστις og χῶτι (καὶ ὅστις, καὶ ὅτι) forblive Paroxytona.

Ἐννοε καὶ smelter sammen med et proclitisk Ord, bliver det sammentruffne Ord tonløst, f. Ex. καὶ οὐκ-κρίν, καὶ εἰ-κει, καὶ ὁ-χῶ.

Efterretninger

om

Odense Cathedralsskole

for

Skoleaaret 1844-1845

af

Prof. Mag. **H. J. F. Henrichsen,**
Skolens Rector.

1. Underviisningen.

I Lærerpersonalet er ingen Forandring foregaaet i dette Skoleaar; derimod have tvende Forfremmelser fundet Sted, idet Cand. theol. Poul Hannibal Kragh, efterat han i eet Aar havde fungeret ved Skolen som constitueret Lærer, under 8 Novbr. f. A. allernaadigst blev bestiftet til Adjunct, og Cand. philologiæ Johannes Peter Christian Sids, der i Aaret 1838 havde underkastet sig den lovbestedte Embeds-examen for Lærere ved de lærde Skoler og i Begyndelsen af 1839 var bleven ansat som Adjunct her ved Skolen, under 11 Decbr. f. A. blev udnævnt til Overlærer.

Underviisningen er i dette Skoleaar fortsat i samtlige Fag og Classer efter den issor lagte Plan, med de faa Modificationer, som deels de i Directionens Skrivelse af 20 Juli f. A. indeholdte Bestemmelser deels andre Omstændigheder medførte. Saaledes er f. Ex. tydsk Stuil opsat til 4de og fransk Stuil til 5te Cl., Naturhistorie derimod udstrakt til 5te Cl., hvor Hebraisk er blevet indskrænket til de allerførste Elementer af Grammatiken og Oplæsning, og dertil blot anvendt

een Time om Ugen; næste Aar vil dette Fag ganske bortfalde i denne Classe. Den Omstændighed, at en ny Lærebog i Arithmetik var bleven indført isjor i 5te Cl., gjorde iaar en Deling af 6te Cl. i det ældre og yngre Parti nødvendig, ligesom ogsaa en lignende Deling af samme Classes Disciple befandtes nødvendig i latinsk og fransk Stil.

Fagene have været fordeelte paa følgende Maade:

Nector: Latin, Græsk og Hebraisk i VI, Hebraisk i V	19	Timer ugentlig
Oberlærer Dr. Paludan = Müller: Histo- rie og Geographie i VI, V, IV, III, Dansk i VI, V, IV.	25	---
Oberlærer Sic: Fransk i hele Skolen, Latin og Græsk i V	29	---
Adjunct Rosøed = Hansen: Tydsk i alle Classer, Engelsk i VI og V, Naturhistorie i 5 Classer	30	---
Adjunct Croné: Latin i II og I, Dansk i III, II, I.	27	---
Adjunct Wiehe: Latin og Græsk i IV og III	27	---
Adjunct Strøm: Religion i alle Classer, Historie og Geographie i II og I	26	---
Adjunct Rragh: Mathematik og Regning i hele Skolen	26	---
Fuldmægtig Jastrau: Skrivning i IV, III, II, I.	6	---
Tegnelærer Moe: Tegning i IV, III, II, I	4	---
Krigsassesfor Jøer som: Sang i hele Skolen	6	---
Premierlieutn. v. Fendler: Gymnastik i hele Skolen	6	---

Følgende Schema viser, hvormange ugentlige Timer der har været tildeelt hvert Fag i de forskjellige Classer:

Fagene:	VI	V	IV	III	II	I	Summa.
Latin	9	9	9	9	8	8	52
Græsk	5	4	4	5	-	-	18
Hebraisk	2	1	-	-	-	-	3
Dansk	2	2	2	3	3	5	17
Tydske	3	3	3	2	2	3	16
Fransk	3	3	2	3	4	-	15
Engelsk	2	2	-	-	-	-	4
Religion	3	3	3	2	3	3	17
Historie og Geogr.	5	5	5	4	5	4	28
Mathematik . . .	4	4	4	4	4	4	24
Naturhistorie . .	-	2	2	2	2	2	10
Skrivning	-	-	2	2	3	4	11
Summa	38	38	36	36	34	33	215
Tegning	-	-	1	2	2	2	7
Sang	2	2	2	2	2	2	12
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	12

Underbiielsen i dette Skoleaar begyndte den 7 Octbr. f. A. og vil sluttes i den sidste Halvdeel af Juli d. A., da efter den i Directionens Skrivelse af 20 Juli f. A. indeholdte Bestemmelse Hovedexamen afholdes. Dette Aar har saaledes næsten været halvanden Maaned kortere, end Skoleaaret almindeligen er, og en Folge heraf har været, at der i adskillige Fag er blevet læst noget mindre Pensa, end man efter de foregaaende Aars Maal havde formeent at kunne gjenmemgaaes. I Betragtning af Tidens Korthed tillod Directionen efter Rectors Indstilling, at den Halvaarsexamen, som skulde være afholdt i Slutningen af Februar Maaned, for iaar bortfaldt, for at den Tid, som derved besparedes,

kunde blive anvendt til at forlænge Hovedrepetitionen i Slutningen af indebærende Skoleaar.

Under 12 Novbr, f. A. modtog jeg følgende Directions-Skrivelse :

„I Skrivelse af 19 f. M. har Hr. Prof. med Hensyn til, at der sandsynligviis ikke oftere vil fra Odense Cathedral-skole blive dimitteret til Universitetet, forespurgt, om den Skif skal vedblive, at Disciplene i øverste Klasse skulle anskaffe sig de saakaldte academiske Stilebøger og deri indføre alle eller en Deel af de af dem i Marcus Løb skrevne latinske Stile, eller om den ikke snarere nu maa bortfalde.

I denne Anledning meldes tjenstligen, at Directionen med Dem maa være enig i, at fornævnte Bestemmelse som Følge af Examen artium's Henlæggelse til Skolen nu rettest maa anses at være bortfaldet.“

Da der hyppigen i Lærersforsamlinger hørtos Klage over Mangel paa Orden og Tydelighed i flere Disciples skriftlige Arbejder, er det blevet vedtaget, at hver Lærer, i hvis Fag flige Arbejder præsteres, skal ved Maanedens Slutning give hver Discipel en særskilt Character for „Orden i de skriftlige Arbejder,“ at Summen af denne Rubriks Characterer skal optages i Characterbøgerne og ved Sammentællingen gjælde ligesaa meget som Summen af Charactererne for eet af Underviisningsfagene.

I Henseende til Lære- og Læsebøger er der med Directionens Samtykke sket følgende Forandringer:

I Græsk: Bergs græske Læsebog for de første Begyndere istedetfor Langes Materialier i 3die Cl.

I Fransk: Borrings Læsebog for Begyndere i 2den Cl. istedetfor Sammes Læsebog for Mellemclasserne.

I Engelsk: English stories by Repp i 5te Cl.

I Religion: Herslebs mindre Bibelhistorie i 1ste Cl. istedetfor Sammes større Bibelhistorie.

I Mathematik: Dyppermans Geometrie i 4de og 5te Cl. samt Steens elementaire Arithmetik i 4de.

I Naturhistorie: Strøms Naturhistorie 1ste Hefte i 1ste Cl.

Hvorledes de daglige Underviisningstimer have været fordelte i dette Skoleaar, sees af følgende af Directionen under 12 Octbr. s. N. approberede Lektionstabel:

Timer.	Klaeser.	Mandag.	Tirsdag.
8=9.	VI V IV III II I	Geometrie. Historie. Fransf. Tydsf. Religion. Latin.	Hebraist. Religion. Latin. Historie. Naturhistorie. Latin.
9=10.	VI V IV III II I	Fransf. Danst.) Skrivning.) Latin.) Religion.	Græst. Geographie. Græst. Danst Stiiil.) Skrivning.
10=11.	VI V IV III II I	Geographie. Latin. Latin. Religion. Danst. Naturhistorie.	A. Latinst Stiiil. B. Fransf Stiiil. Tydsf. Geographie. Latin. Latin. Regning.
11=12.	VI V IV III II I	Religion. Tydsf Stiiil. Historie. Græst. Fransf. Danst Stiiil.	A. Latinst Stiiil. B. Arithmetik. Latin. Tydsf Stiiil. Græst.) Tegning.
12=1.	VI V IV III II I	Engelsf.) Tegning.) Gymnastik.	A. Arithmetik. Engelsf.) Gymnastik.
3=4.	VI V IV III II I	Latin. Latin. Religion. Latinst Stiiil. Regning. Tydsf.	Historie. Græst. Arithmetik. Naturhistorie. Latin. Geographie.
4=5.	VI V IV III II I	Græst. Geometrie. Græst. Fransf. Tydsf. Historie.	Danst. Fransf Stiiil. Naturhistorie. Regning. Geographie. Danst.

Onsdag.	Torsdag.	Freitag.	Lørdag.
Græsk. Græsk. Historie. Tydsk. Regning. Latin.	Historie. Latin. Arithmetik. Religion. Latin. Tydsk.	Hebraisk. Latin. Tydsk. Latin. Regning. —	Græsk. Latin. Latin. Geographie. Religion. Tydsk.
Latin. Historie. Latinsk Stiil. Regning.) Skrivning.	Religion. Geometrie.) Skrivning.) Fransk.) Latin.	Latin. Latinsk Stiil. Latin. Regning.) Skrivning.	Latin. Geographie. Religion. Latinsk Stiil. Fransk. Skrivning.
Latin. Religion. Latinsk Stiil. Geographie. Latin. Regning.	Tydsk Stiil. Græsk. Græsk. Regning. Historie. Latin.	Latin. Tydsk. Historie. Fransk. Dansk Stiil. Religion.	A. Fransk Stiil. B. Latinsk Stiil. Religion. Naturhistorie. Græsk. Regning. Latin.
Engelsk. Arithmetik. Geographie. Latin. Historie. Latin.) Gymnastik.	Geometrie. Naturhistorie. Fransk. Latin.) Tegning.) Gymnastik.	Fransk. Hebraisk. Religion. Historie. Tydsk. Latin.) Gymnastik.	A. Arithmetik. B. Latinsk Stiil. Fransk. Græsk. Naturhistorie. Latin. Geographie. B. Arithmetik.) Gymnastik.
Geographie. Latinsk Stiil. Tydsk. Latinsk Stiil. Religion. Dansk.	Græsk. Fransk. Dansk. Græsk. Geographie. Dansk Stiil.	Dansk. Græsk. Geometrie. Latin. Latin. Naturhistorie.	Historie. Naturhistorie. Latin. Dansk Stiil. Historie. Regning.
Tydsk. Latinsk Stiil. Geometrie. Græsk. Dansk. Religion.	Latinsk Stiil. Dansk. Latin. Fransk. Latin. Historie.	Tydsk. Historie. Latinsk Stiil. Dansk. Fransk. Regning.	Religion. Arithmetik. Dansk. Latin. Naturhistorie. Dansk.

I Underviisningsplanen vil der vistnok foregaae meget betydelige Forandringer med næste Skoleaars Begyndelse; den definitive Afgjorelse af de udbudede Skolers Organisation og den Underviisningsplan, som i dem skal følges, kan vel ventes ret snart.

2. De i Skoleaaret gennemgaaede Pensa.

I Aarets Løb er i de forskjellige Fag læst følgende:

D a n s k.

I Klasse. Af Mallings store og gode Handlinger gennemlæst omtrent 200 Sider. Af Krossings Schema er Formlæren oftere gennemgaaet; ligeledes Læren om Sætnings Dele. Af Sammes poetiske Læsebog 1ste Hefte ere nogle Stykker lærte udenad. Skriftlige Øvelser efter Dictat.

II. Cl. Læst af Mølbechs Læsebog omtrent 150 Sider. Krossings Schema er flere Gange gennemgaaet (med Undtagelse af Ordbannelselæren). Af Krossings poetiske Læsebog 1ste H. ere adskillige Stykker lærte udenad. De skriftlige Øvelser have bestaaet i Dictat og i at nedskrive en oplæst, letfattelig Fortælling efter Hufommelsen.

III Cl. Af Holsts profaiske Læsebog omtrent 100 Sider; ogsaa Krossings poetiske Læsebog er benyttet til Recitation og Udenadslæren af Digte. Af Benziens Grammatik Formlæren og Læren om Sætningen. Stiløvelserne have deels været de samme som i foregaaende Klasse deels ere de foretagne efter Borgens Veiledning, de 13 første Lektioner.

IV Cl. Læse- og Analyserøvelser efter Holsts profaiske Læsebog. Benziens Grammatik Formlæren og Sætningslæren. Borgens Veiledning er gennemgaaet fra Begyndelsen indtil den 22de Lektion. De skriftlige Arbejder have

fornemmelig bestaaet i Øvelser efter Borgen, skrevne paa Skolen; desuden har Classen skrevet efter Dictat og udarbejdet 6 hjemmestrevne Afhandlinger.

V Cl. Læseøvelser efter begge Holsts Læsebooger samt efter Mølbachs Fortællinger og Skildringer af den danske Historie. Borgens Veiledning fra 22de Lektion til Enden, med Benyttelse af enkelte Stykker af Excursionerne. Skriftlige Øvelser efter Borgen samt i Almindelighed to Udarbejdelser hver Maaned.

VI Cl. Af dansk Litteratur er læst: et betydeligt Parti af Mynsters Betragtninger, 10 af Schoubs Naturskildringer, Wesfels Kjærlighed uden Strømper og nogle af hans Fortællinger, Dehlenschlägers S. Hansastens Spil, Hakon Jarl, Axel og Balsbørg. Maanedlig 2 til 3 Udarbejdelser; desuden et Par Gange Øvelse i at forfatte Dispositioner og i at skrive efter Dictat.

L a t i n.

I Cl. Af Borgens Læsebog adskillige Stykker af første Afsnit, hele andet og tredje Afsnit samt af fjerde No. 45=47 (dog ikke alle Exempler i disse Stykker) og de 40 første Fabler. Gloser ere lærte udenad. Af Madvigs Grammatik den paradigmatiske Deel af Formlæren.

II Cl. Borgens Læsebog de 52 første narratiunculæ; af Cornelius fra Conon til Datames incl. Af Madvigs Grammatik Formlæren og af Syntaxen Casuslæren. Forberedende Øvelser til Stilen og Øvelser i at skrive efter Dictat.

III Cl. Af Cornelius fra Conon til Datames incl.; 5te Bog af Cæsar de bello Gallico. Formlæren af Grammatiken repeteret og af Syntaxen læst de vigtigste Hovedregler indtil 3die Afsnit. Skriftlige og mundtlige Stiløvelser efter Trøjels Exempler 3 Timer ugentlig.

IV Cl. Cæsar de bello Gallico 5te Bog; Sallusts

Catilina. Af Ovids Metamorphoser efter Feldbauschs Udvalg: Deucalion, Phaëthon, Cadmus i Theben og Dædalus (tilsammen omtr. 800 Vers). Madvigs Grammatik er læst heelt igjennem efter det for denne Klasse bestemte Omfang. Skriftlige og mundtlige Stiiløvelser i 3 Timer om Ugen efter Jngerslevs Materialier 1ste Samling.

V Cl. Virgils Æneide 1ste Bog og 400 Vers af 2den B., Ciceros 1ste og 2den catilinariske Tale samt pro Archia, Sallusts Catilina. Af Grammatiken ere flere Partier repeterede. 3 Timer ere anvendte til Stiil (tildeels efter Jngerslevs Materialier 1ste H.) og Version.

VI Cl. Horats's Ober 3die Bog, 2den Bog af Epistlerne med Ars poetica; 1ste Bog af Livius; Cic. de Oratore fra 2den Bogs 67de Cap. indtil 3die Bog c. 33. Endeel af Madvigs Gr. er repeteret med det yngre Parti; Meget af Stoffet er repeteret eller benyttet under Læsningen af Forfatterne og i Stiletimerne. Tvende Stile skrevne hver Uge, den ene hjemme den anden paa Skolen og gennemgaaede i tvende sammenhængende Timer. Een eller 2 Versioner hver Maaned. Til friere mundtlige og skriftlige Øvelser har der sjelden været Tid i dette korte Aar.

G r æ k.

III Klasse. Bergs græske Læsebog for de første Begyndere; dog ere ikke alle Stykker læste heelt igjennem, ligesom ogsaa Tillæget er forbigaaet. Den paradigmatiske Deel af Formlæren efter Langes Grammatik.

IV Cl. Xenophons Anabasis 2den og 3die Bog. Formlæren efter Langes Grammatik.

V Cl. Homeri Odys. lib. I; Herodots 5te Bog. Af Grammatiken er Formlæren repeteret og udvidet; af Syntaren er det Bigtigste af de to første Capitler læst.

VI Cl. Homers Iliade fra 9de til 11te Bog incl.; Platons Apologia Socratis og Crito. Af Langes Grammatik er Formlæren repeteret og Endeel af Syntaren medtaget under Læsningen.

S e b r a i s k.

V Klasse. Whittes Grammatik de vigtigste Hovedregler og Paradigmata af Formlæren. Øvelse i Oplæsning. I Slutningen af Aaret Analyse af et Stykke af 1ste Capitel af Genesis.

VI Cl. Genesis fra Begyndelsen til Cap. 30 samt de 9 første Capitler af Exodus. Lindbergs Grammatik repeteret.

T y d s k.

I Klasse. Rungs Læsebog (2den Udg.) fra S. 1=32 og fra S. 62=90; af Grammatiken Rjønreglerne, Declinationerne, Adjectiverne og Verberne efter Hjorts mindre Grammatik.

II Cl. Rungs Læsebog fra S. 100=142. Hjorts mindre Grammatik læst igjennem og repeteret.

III Cl. Hjorts Læsebog fra S. 21=76. Formlæren efter Hjorts større Grammatik.

IV Cl. Hjorts Læsebog fra S. 73=164 og enkelte poetiske Stykker. Grammatikens Formlære repeteret. Stil, efter Gronberg og Bresemann, cengang ugentlig.

V Cl. Hjorts Læsebog fra S. 183=260, samt nogle poetiske Stykker; af Grammatiken repeteret Formlæren og læst Syntarens Hovedregler. Stil cengang om Ugen efter Bresemann.

VI Cl. Udskillige Stykker af Hjorts Læsebog, deels cur-

foriſt, deels efter opgivne Penſa; desudeu læſt ſtatariff Schil-
lers Jungfrau v. Orleans. Grammatiken repeteret. Stil-
cengang hver Uge.

F r a n ſ k.

II Claffe. Borrings Læſebog for Begyndere, omtrent
40 Sider. Af Sammes Grammatik det Vigtigſte af Form-
læren indtil de uregelmæssige Verber.

III Cl. Borrings Læſebog for Mellemclasserne fra
Pag. 74=106 og 128=131. Af Grammatiken Formlæren.

IV Cl. Borrings études litt. S. 11=21, 256=266,
274=302. Af Grammatiken er Formlæren repeteret og nogle
af de nødvendigeſte Partier af Syntaxen gennemgaaede.
Disciplene ere øvede i at ſkrive efter Dictat.

V Cl. Borrings études S. 174=210 og 242=302.
Formlæren repeteret og Syntaxen læſt indtil 10de Cap.
Stile efter Borrings Stiløvelſer i een Time om Ugen.

VI Cl. Borrings études S. 21=48, 266=273, 377=
388; af Bjerrings lectures fr. S. 18=34, 81=97;
desuden adskillige Digte, ſamt af Stykker les Bœtiens de
Paris S. 113=124. Til Stil cengang om Ugen er for det
yngre Parti brugt Borrings Stilebog; for det ældre er
Stoffet for det meste taget af andre Bøger.

E n g e l ſ k.

V Claffe. Nepps Læſebog S. 1=24, 67=86, 99=111.
Mariboes Grammatik.

VI Cl. Japhet af Marryat fra 7de til 31 Cap. incl.

R e l i g i o n.

I Claffe. De fire første Capitler af Balleſ Lærebog.
Det Nye Testaments Historie efter Herslebs mindre Lære-
bog. Morgenspsalmerne og nogle andre Psalmer ere lærte udenad.

II Cl. Balles Lærebog 6te og 7de Cap. Herslebs større Bibelhistorie fra S. 48 til 5te Periode S. 95. Nogle Psalmer lærte udenad.

III Cl. De 5 første Capitler af Balles Lærebog; Herslebs Bibelhistorie fra 3die til 7de Periode.

IV Cl. Andet Capitel af Føgtmanns Lærebog. Af Bibelhistorien S. 95=133 og S. 173=192.

V Cl. Føgtmanns Lærebog S 70=122. Af Bibelhistorien S. 111=133 og 173=227.

VI Cl. Føgtmanns Lærebog til 3die Cap; af Bibelhistorien fra S. 133 til Enden, og af det græske Nye Testamente Brevet til Hebræerne.

H i s t o r i e.

I Klasse. Rosfods fragmentariske Historie til Middelalderen.

II Cl. Rosfods fragmentariske Historie fra Middelalderen til Begivenhederne efter den anden Pariserfred.

III Cl. Fædrelandshistorie efter Suhms Udtog fra Begyndelsen indtil Frederik den Femte.

IV Cl. Estrups Verdenshistorie fra Begyndelsen til Middelalderens Historie læst og repeteret samt indført i historiske Tabeller.

V Cl. Suhms Fædrelandshistorie repeteret; Estrups Verdenshistorie fra S. 179=308 læst og repeteret samt indført i historiske Tabeller.

VI Cl. Estrups Verdenshistorie fra S. 431 til Enden (den nyeste Tids Historie (1826=1844) efter mundtlige Foredrag) læst og repeteret samt indført i historiske Tabeller; desuden repeteret fra Begyndelsen til S. 342. Det ældre Parti har tillige særskilt læst S. 402=431, det yngre repeteret Fædrelandshistorien efter Suhm.

G e o g r a p h i e.

I Klasse. Efter Muntzes ved Belschovs bearbejdede Lærebog fra Europa til den Preussiske Stat.

II Cl. Belschovs Geographie fra Preussen til Frankrig.

III Cl. Belschovs Geographie fra Begyndelsen indtil Storbritanien og Irland.

IV Cl. Jørgensen's større Lærebog fra Begyndelsen indtil Frankrig.

V Cl. Sammes Geographie, Asien fra Turkestan til Enden og Europa indtil det britiske Rige.

VI Cl. Sammes Geographie, Amerika og Australien, samt repeteret fra Begyndelsen til S. 204.

M a t h e m a t i k o g R e g n i n g.

De 3 nederste Classer ere bleve øvede i Regning efter Muntzes og tildeels Ursins Regnebog.

IV Klasse. Doppermanns Geometrie No. 1=168 undtagen 112=120, Bevist for 138 og 139. Steens Indledning No. 1=72.

V Cl. Doppermanns Geometrie fra No. 151 til Enden af 1ste Bog med Forbigaaelse af 233=242, 249=256, 296=306 og 328=338. Steens Indledning No. 64=72 samt Auhang, og repeteret Endeel af det Foregaaende. Jürgensens Arithmetik No. 35, 36, 45, 67=72.

VI Cl. Bjørns Geometrie fra § 110=145 med Forandringer og Tillæg; derefter repeteret hele Plangeometrien. Det ældre Parti har opløst endeel Opgaver skriftlig. I Arithmetik er med det ældre Parti gjennemgaaet efter Dictat Lig-

II Cl. Balles Lærebog 6te og 7de Cap. Herslebs større Bibelhistorie fra S. 48 til 5te Periode S. 95. Nogle Psalmer lærte udenad.

III Cl. De 5 første Capitler af Balles Lærebog; Herslebs Bibelhistorie fra 3die til 7de Periode.

IV Cl. Andet Capitel af Fogtmanns Lærebog. Af Bibelhistorien S. 95=133 og S. 173=192.

V Cl. Fogtmanns Lærebog § 70=122. Af Bibelhistorien S. 111=133 og 173=227.

VI Cl. Fogtmanns Lærebog til 3die Cap; af Bibelhistorien fra S. 133 til Enden, og af det græske Nye Testamente Brevet til Hebræerne.

S i s t o r i e.

I Klasse. Rosfods fragmentariske Historie til Middelalderen.

II Cl. Rosfods fragmentariske Historie fra Middelalderen til Begivenhederne efter den anden Pariserfred.

III Cl. Fædrelandshistorie efter Suhms Udtog fra Begyndelsen indtil Frederik den Femte.

IV Cl. Estrups Verdenshistorie fra Begyndelsen til Middelalderens Historie læst og repeteret samt indført i historiske Tabeller.

V Cl. Suhms Fædrelandshistorie repeteret; Estrups Verdenshistorie fra S. 179=308 læst og repeteret samt indført i historiske Tabeller.

VI Cl. Estrups Verdenshistorie fra S. 431 til Enden (den nyeste Tids Historie (1826=1844) efter mundtlige Foredrag) læst og repeteret samt indført i historiske Tabeller; desuden repeteret fra Begyndelsen til S. 342. Det ældre Parti har tillige særskilt læst S. 402=431, det yngre repeteret Fædrelandshistorien efter Suhm.

G e o g r a p h i e.

I Klasse. Efter Muntzes ved Belschovs bearbejdede Lærebog fra Europa til den Preussiske Stat.

II Cl. Belschovs Geographie fra Preussen til Frankrig.

III Cl. Belschovs Geographie fra Begyndelsen indtil Storbritanien og Irland.

IV Cl. Jørgensen's større Lærebog fra Begyndelsen indtil Frankrig.

V Cl. Sammes Geographie, Asien fra Turkestan til Euden og Europa indtil det britiske Rige.

VI Cl. Sammes Geographie, Amerika og Australien, samt repeteret fra Begyndelsen til S. 204.

M a t h e m a t i k o g R e g n i n g.

De 3 nederste Classer ere blevne øvede i Regning efter Muntzes og tildeels Ursins Regnebog.

IV Klasse. Doppermanns Geometrie No. 1=168 undtagen 112=120, Bevist for 138 og 139. Steens Indledning No. 1=72.

V Cl. Doppermanns Geometrie fra No. 151 til Euden af 1ste Bog med Forbigaaelse af 233=242, 249=256, 296=306 og 328=338. Steens Indledning No. 64=72 samt Anhang, og repeteret Endeel af det Foregaaende. Jürgensens Arithmetik No. 35, 36, 45, 67=72.

VI Cl. Bjørns Geometrie fra § 110=145 med Forandringer og Tillæg; derefter repeteret hele Plangeometrien. Det ældre Parti har opløst endeel Opgaver skriftlig. I Arithmetik er med det ældre Parti gennemgaaet efter Dictat Lig-

ninger af første og anden Grad; desuden er hele Arithmetiken repeteret saaledes som den ifjor blev læst. Med det yngre Parti er i Jürgensens Arithmetik gjenne-gaaet No. 67=72, 80=87, 93=98, repeteret af forrige Mars Pensum No. 6=47 og 59=66.

Naturhistorie.

I Klasse. Pattedyrene efter Strøms Naturhistorie.

II Cl. Fuglene og Krybdyrene efter Dreiers og Bramsens Lærebog.

III Cl. Fortsat Læren om Fuglene fra forrige Aar, desuden Krybdyrene og Insekterne efter samme Lærebog.

IV Cl. Fuglene og Indledningen til Plantelæren efter samme Bog.

V Cl. Fuglene, Krybdyrene. Botanik, Øvelse i at kjende Plantefløgter og de vigtigste naturlige Familier.

5. D i s c i p l e n e.

Ved Udgangen af forrige Skoleaar var Disciplenes Antal 58, af hvilke syv dimitteredes til Universitetet og erholdt ved Examen Artium følgende Charakterer:

	Udarbejdelse i Mødermanlet.	Ratin.	Ratinff Stil.	Stræff.	Sebraiff.	Religion.	Historie.	Geographie.	Arithmetik.	Geometric.	Lybdf.	Frankf.	Hovedcharak- teer.
Fr. Selmer.	laud.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laudabilis.
V. P. Brink.	laud.	h. ill.	laud.	l. p. c	* laud.	laud.	l. p. c.	l. p. c.	laud.	l. p. c.	l. p. c.	l. p. c.	laudabilis.
L. S. Hansen.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laudabilis.
J. C. L. Winther.	laud.	h. ill.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill	h. ill.	l. p. c.	laud.	laudabilis.
S. L. O. S. Ostenfeld	laud.	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill	laud.	h. ill.	laudabilis.
Chr. Schøller.	laud.	laud.	laud.	laud.	* l. p. c.	laud.	laud.	laud.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	laudabilis.
C. E. L. Guldberg	h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	n. c.	h. ill.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	hand illand.

I Begyndelsen af October forlode tvende Disciple Skolen og i Maret's Løb udmeldtes tre. Derimod optoges i Begyndelsen af Skoleaaret af de 17 til Optagelse Anmeldte 15 nye Disciple og senere endnu een. Skolen bestaaer da for nærværende Tid af 62 Disciple, fordeelte paa 6 Classer i efterfølgende Orden (Forældrenes Navn tilføies i Parenthes; de sidst indkomne Disciple ere betegnede med *):

VI Klasse.

1. Severin Laurik Sørensen (Forstander for Realskolen i Odense Sørensen).

2. Jens Julius Hansen (Proprietair Hansen til Stragsberg).

3. Henrik Steffens Knudsen (Provst Knudsen, Sognepræst i Glislev og Ellested).

4. Andreas Gabriel Fich (Hoffkomager Fich i Odense).

5. Nasmus Lassen (Provst Lassen i Overndrup).

6. Peter Christian Bagger Christensen (afd. Kjøbmand Christensen i Faaborg).

7. Ferdinand Hansen (Møller Hansen ved Svendborg).

8. Wilhelm Ferdinand Wandler (afd. Capitain Wandler til Skovsøgaard).

9. Peter Christian Cramer (afd. Pastor Cramer i Tolstrup og Stenum i Jylland).

10. Hans Nobel Becher (Pastor Becher i Vester-Hæsinge).

11. Hans Mansen Larsen (Kjøbmand Larsen i Skjerteminde).

12. Victor Christian Høegh Guldberg (Adjunct Guldberg i Nyborg).

13. Erik Frederik Emil Jensen (Kirkesanger og Skolelærer Cand. theol. Jensen i Svendborg).

14. Frederik Oldenburg (Pastor Oldenburg i Marslev).

15. Erik Frisenberg Nielsen (Huusmand Niels Bertelsen i Roerslev).

V Klasse.

1. Jørgen Peter Sophus Petersen (Brænde-
tiinsbrænder Petersen i Odense).

2. Christian Nielsen (Boelsmand Niels Hansen
i Nødegård, Fjeldsted Sogn).

3. Johannes Knudsen (Broder til No. 3 i VI Cl.)

4. Frederik Møller (afd. Professor ved Kjøbenhavns
Universitet Poul Møller).

5. Rasmus Christian Møller (Broder til den Fore-
gaaende).

6. Henrik Christian Hansen (Prokurator S.
Hansen i Odense).

7. Anton Gregers Harald Reimer (Kirkesanger
og Skolelærer Reimer i Haarslev).

8. Peter Mariager (Secretair, Proviantforvalter
Mariager i Nyborg).

9. Laurib Nicolai Friis (Proprietair Friis til
Blaaholm.)

IV Klasse.

1. Gustav Waldemar Emil Crone (afd. Kjøb-
mand Crone i Odense).

2. *) Peter Clausen (Bogtmester og Gymnasistlærer
Clausen i Odense).

3. Thorvald Paulsen (Proprietair Paulsen i Odense).

4. *) Wilhelm Adolph Lange (Justitsraad Lange til Drøbakslunde).

5. Waldemar Thomsen (Raadmand Dve Thomsen i Odense).

6. Harald Wilhelm Bülow (Søkrigscommissair Bülow i Odense).

7. Peter Wilhelm Lassen (Pastor Lassen i Østrup).

8. Frederik August Henriksen (Rectors Søn).

9. Carl Johan Anton Belschner (Stræddermester Belschner i Odense).

10. *) Jens Matthias Lassen (Broder til No. 5 i VI Cl.)

11. *) Rasmus Balslev (afd. Pastor Balslev i Silby og Meelby).

12. *) Nicolai Christian Selchier (Pastor Selchier i Balslev og Silby).

III Classe.

1. *) Frederik Emil Wied (Forpagter Wied paa Erholm).

2. Peter Carl Laurits Petersen (Billetteur og Politifuldmægtig Petersen i Odense).

3. Johannes Franciscus Gottlieb Schønheyder (Justitsraad, Byskriver Schønheyder i Odense).

4. Niels Peter Wilhelm Müller (Kasserer ved Fattigvæsenet Müller i Odense).

5. *) Christian Frederik Wilhelm Petersen (Gudsforvalter Petersen paa Laaland).

6. *) Gabriel Thomas Schatt Nordam Heiberg (Provst Heiberg i Kjerteminde).

7. Harald Leopold Thomsen (Broder til No. 5 i IV Cl.).

8. Martin Matthias Laurits Schiøtte (Pastor Schiøtte i Huusby).

9. Lars Fog (afd. Proprietair Fog til Nisfinge).

10. Martin Anton Briand Jørgensen (Communitetscasferer Jørgensen i Odense.)

11. N. Møller (Broder til No. 4 og 5 i V Cl.)

II Klasse.

1. Frederik Wilhelm Smith (Proprietair Schmith paa Hebevigslund).

2. *) Gebhard Frederik Wandall (Pastor Wandall i Gudbjerg).

3. *) Anton Frederik Sophus Scholten (Justitsraad Scholten i Odense).

4. Carl Christian Bondo (Hospitalsforstander, Procurator Bondo i Odense).

5. *) Frederik Hermann Christian Weeke (Kjøbmand Weeke i Odense).

6. *) Peter Salomon Lindegaard (Justitsraad Lindegaard til Lykkesholm).

7. Hans Teisen (Kjøbmand Teisen i Odense).

8. Christian Frydensberg Raalund (afd. Pastor Raalund i Flemløse).

9. Mads Christian Wiibroe (Skolelærer og Kirkesanger Wiibroe i Munkeboe).

10. Theodor Rotterodamus Krogh (Kirkesanger og Skolelærer Krogh i Bindinge).

I Klasse.

- 1.) Andreas Rasmussen Belschner (Broder
s. 9 i IV Cl.).
2. *) Ferdinand Alexander Friis (Apotheker
iis i Beile).
3. Hans Larsen Fog (Broder til No. 9 i III Cl.).
4. *) Peter Krag (Møller Krag i Odense).
5. *) Frederik Carl Chr. Albert Thomsen (Pa-
stor Thomsen i Gamtofte).

Til Optagelse i Skolen i det følgende Skoleaar ere hid-
til anmeldte 17.

4. Stipendier og Legater.

Odense Cathedralsskoles Stipendiefonds Capital, der
omtrent har opnaaet det normerede Maximum og altsaa er
stabil, findes angiven i Programmet for 1844 S. 64. Sti-
pendieoverskuds-fonden er bleven forøget med 350 Rbd.
og udgjør efter sidste Aars Regnskab 6958 Rbd. S. og Repræs.

Med Universitetsdirectionens Resolution af 19 October
1844 ere Beneficierne i Skoleaaret fra 1 October 1844 til
30 September 1845 fordeelte saaledes:

Høieste Stipendium 50 Rbd.: H. St. Knudsen,
P. C. Cramer, H. N. Larsen, W. C. H. Guldberg,
Fr. Møller, A. G. H. Reimer, N. Chr. Møller.

Mellemste Stipendium 35 Rbd.: A. G. Fich,
E. F. E. Jensen, J. P. S. Petersen, P. Mariager,
W. Thomsen, Chr. Nielsen.

Løveste Stipendium 20 Rbd.: S. L. Sørc
N. Lassen, W. F. Wandler, H. W. Bülow, C.
Belschner, H. L. Thomsen, P. C. L. Petersen.

Fri Underviisning: J. Knudsen, H. N. Bea.
P. L. Lassen, N. Møller, M. Chr. Wiibroe, sa.
som extraordinaire Gratister, E. F. Nielsen og F. L.
Henrichsen.

Nedsat Betaling: L. N. Kroq.

Af Stipendie = Overstudsfonden er ved Resolu-
tion af 19 April d. A. bevilget Discipel A. G. H. Reimer
en extraordinair Understøttelse af 50 Rbd. som Hjælp til at
dække de Udgifter, hans langvarige Sygdom har medført.

De to Portioner af det Moltkiske Legat, hver paa 40
Rbd., oppebares af Disciplene H. St. Knudsen og W. F.
Wedell. Den sidste har i Aarets Løb forladt Skolen og
den derved vacantblevne Portion er senere af Legatets Epho-
rus Hr. Geheimeraad Moltke til Bregentved bleven tildeelt
H. W. Bülow.

Det Baggeriske Præmielegat for 4 flittige og stiffe-
lige Disciple af de to øverste Classer (2 Portioner paa 4
Rbd. og 2 paa 3 Rbd.) tildeelttes ved Censuren efter Hoved-
examen Disciplene J. J. Hansen og H. St. Knudsen
af 6te Cl., Chr. Nielsen og A. G. H. Reimer af
5te Cl.

Det større Baggeriske Legat for Dimissi (50 Rbd.
hver Portion) erholdt Dimittenderne F. Selmer og N. P.
Brink; ligeledes bleve af Frosen Ernsts Legat for Di-
missi de tvende større Portioner (omtr. 70 Rbd. hver) til-
deelte L. F. Hansen og Chr. Schøller og af de 5
mindre Portioner (omtr. 56 Rbd. hver) 3 tillagte J. Chr.
L. Winther, F. L. D. H. Ostensfeld og C. E. L. Guldb-
berg. De tvende øvrige Portioner bleve oplagte. Endelig

blev af samme Legats Beholdning en extraordinair Understøttelse af 50 Rbd. tilstaaet Stud. theol. A. F. S. Bülow, som var dimitteret 1843.

5. Udtog af Skolens Regnskab for Aaret 1844.

Indtægt.		R ^{sk}	B
1.	Indkomne Restancer fra foregaaende Aar	199	52½
2.	Renter af Skolens Capitalsummer	1,077	40
3.	Skolens Kornindtægter:		
	A. Tiender	5,472	12
	B. Landgilde	34	54
	C. Degnekorn	16	88
	D. Andre Kornindtægter	782	36
4.	Andre Indtægter, som ere bestemte til faste Pengesummer:		
	A. Tiender	384	44
	B. Bøndergods	180	69
	C. Jordskyld	26	32
5.	Pengeindtægter af Kirker og Præsteskald	20	—
6.	Degnepensioner	533	64
7.	Samtlige Skolecontingenter:		
	A. Skolepenge 940 Rbd.		
	B. Lys- og Brændpenge 305 —		
	C. Indskrivningspenge 80 —		
	D. Testimonier 30 —		
		1355	—
8.	Forskjellige ubestemte og extraordinaire Indtægter	48	3
9.	Uddrag paa Laan, Forskud og anden Gjæld:		
	A. Indbetalte Capitaler 1478 R ^{sk} 21 B		
	B. ——— Gageforskud 656 — 61 —		
	C. Refunderede Forskud (Skatter) 94 — 72 —		
		2229	58
10.	Skolens Andeel i Jens Mubles Legat, aarlig	13	72
Summa Indtægt		12,374	48½

Udgift.		₤	β
1.	Underballance fra forrige Aar	356	82½
2.	Gage til samtlige faste og constituerede Lærere	5,087	78
3.	Gratificationer til to Lærere	150	—
4.	Betaling til Timelærere	607	32
5.	Godtgjørelse til faste Lærere for overskydende Antal Timers Underviisning	304	32
6.	Pensjoner	896	64
7.	Regnskabsførers Gage og Godtgjørelse for Contoirudgifter	220	—
8.	A. Skatter	598	₤ 89 β
	B. Afgifter	66	— 49 —
		665	42
9.	Til Skolens Bibliothek	348	₤ 87 β
	Discipelbibliotheket	20	—
	Bibliothekarens Løn	50	—
		418	87
10.	Bygningernes Vedligeholdelse	514	2
11.	Inventariets Vedligeholdelse samt Underviisningsapparater	260	78
12.	Brændselsfornødenheder	180	—
13.	Belysningsudgifter	69	74
14.	Forskjellige løbende og tilfældige Udgifter, saasom :		
	a. For Skoleopbærtning	100	₤
	b. Reengjøring	42	— 70 β
	c. Protocoller, Porto og Skrivematerialier	54	— 63 —
	d. Programmer og Skoleholdigheder	99	— 32 —
	e. Andre Udgifter	38	— 52 —
		335	25
15.	Udsatte Capitaler	1478	21
16.	Bevilgede Lønningsforskud	366	64
17.	Udestaaende Restancer	429	1½
18.	Ifølge Decisionen til 25de Post af Antegnelserne i Regnskabet for 1843 er afgivet til Stipendieoverskuds-fonden	29	81
Summa Udgift		12,370	92
Indtægten		12,374	48
Beholdning		3	52

6. Forøgelse af Underviisningsapparater.

Jeg har i forrige Aars Program nævnet, at der var gjort Begyndelse til Grundlægning af et zoologisk Apparat i indskrænket Maalestok, til hvis Anskaffelse Hr. Lector Steenstrup havde ydet velvillig Hjælp. Denne Videnskabsmands Interesse og Virksomhed giver Skolen Udfigter til for meget billig Priis i Løbet af nogle Aar at komme i Besiddelse af et Apparat, som vil bidrage særdeles meget til at understøtte denne Deel af den naturhistoriske Underviisning. Hertil ere modtagne følgende Stykker:

A. Til Pattedyrenes Naturhistorie:

1. Skelet af *Cebus apella*, Saju=Abc, Sydamerica.
2. — Mus rattus, sort Rotte.
3. Cranium af *Sorex* sp., Spidsmus.
4. — Vespertilio, Flagermus.
- 5.6. — *Canis lagopus*, Fjeldræv (Grønland).
7. — *Ursus maritimus*, Isbjørn.
8. — *Mustela erminea*, Bæsel.
- 9.10. — *Lepus glacialis*, Polarhare.
11. — *Equus caballus*.
12. — *Phoca hispida*, Grønland=Ælghund.
- 13.14. — *Phoca groenlandica*, Grønland= Svartside.
15. — *Phoca cristata* (cystophora), Grønland= Slapmydse.
16. — *Trichechus rosmarus*, Grønland= Hvalros.
17. — *Delphinus phocæna*, Marhvîn.

B. Til Fuglenes Naturhistorie:

18. Skelet af *Strix passerina*, Spurvugle.
19. ——— *Psittacus auricapillus*, Papageie.
20. ——— *Larus marinus*, Svartbag (Maage).
21. Cranium af *Aquila albicilla*, Gaaseørn.
22. ——— *Fringilla domestica*, Spurv.
23. ——— *Cypselus apus*, Muursvale.
24. ——— *Hirundo rustica*, Svale.
25. ——— *Columba*.
26. ——— *Hæmatopus ostralegus*, Strandstade.
27. ——— *Tringa*, Ryle.
28. ——— *Anas glacialis*, Hattelle.
29. ——— *Mergus serrator*, Skallesluger.
30. ——— *Colymbus glacialis*, Immer.
31. ——— *Diomedea exulans*, Albatros.
32. ——— *Gallus domesticus*, Huushane.
33. Brystbeen og Luftrør af *Cygnus musicus*, almindelig Snygsbane.

C. Til Fiskenes Naturhistorie:

34. Cranium og Gjælleapparat af *Anguilla vulgaris*.

Af andre Apparater er anskaffet en lille Rasse med Insecter samt til Musfundervisningen 8 Exemplarer af Wiegers kleine Singschule (2te Aufl. Berlin 1844) og 2 Expl. af Berggreens Sange til Skolebrug, 3die Hefte. Endelig ere adskillige Gymnastik- og Svømmeapparater anskaffede.

7. Bibliotheket.

Skolens Bibliothek er siden sidste Programs Udgivelse blevet forøget med følgende Skrifter (de fra Universitetsdirectionen tilsendte Skrifter ere betegnede med †, Privates Gaver med *).

* N. C. L. Abrahams, Description des manuscrits français du moyen âge de la Bibliothèque royale de Copenhague. Copenhague 1844.

† P. Adler, Efterretninger angaaende Byen Ribe. 9de Samling. Skoleefterretninger. Ribe 1844. (Program).

† Aftstykker, for største Delen hidtil utrukte. Saml. og udg. af Jyens Stifts liter. Selskab. Odense 1811. Anden Samlings første Hefte. Odense 1844.

† C. F. Allen, De rebus Christiani Secundi exulis. Pars I. Hafniæ 1844. (Magisterdisputats).

L. Algreen-Ussing, Kongl. Rescripter, Resolutioner o.s.v. for Aaret 1834. Kbhavn 1844.

Sens Baggesens danske Bærker. 1-12 D. Kbhavn 1827-32.

† Beckers Verdenshistorie ved J. W. Loebell. Oversat af J. Riise. 10 B. 5-6 H., 11 B., 12 B. 1-4 H. Kbhavn 1844-45.

† Bendixen, De primis, qui Athenis extiterint, bibliopolis. Schulnachrichten. (Husum Skoles Progr. for 1844). 4.

† C. F. W. Bendz, Breve fra forskjellige, tildeels historisk bekjendte Mænd til Prof. Rector Oluf Worm. Skoleefterretninger. Horsens 1811. (Program).

F. Berge, Abbildungen zu Olfens allgemeiner Naturgeschichte für alle Stände. Ergänzungstafeln, 2 u. 3 Lieferung. Stuttgart 1844. Fol.

Th. Bergk und J. Caesar, Zeitschrift für die Alterthums-wissenschaft. 2ter Jahrg. 8-12 H.; 3ter Jahrg. 1-6 H. Cassel 1844-45.

A. F. Bergsøe, *Den danske Stats Statistif.* 2 B. 1:2 H. Kbhavn 1811:45.

† C. H. Biering, *Historia problematis cubi duplicandi.* Hauniæ 1844. 4.

† — Populær Lærebog i Mechanik. Kbhavn 1844.

† H. S. Blache, *Efterretninger om Aarhus Cathedralsskole i Skoleaaret 1843:44, m. m. Aarhus 1844. (Program).*

† S. N. J. Bloch, *Bidrag til Roskilde Domskoles Historie.* 3die Hefte. Skoleefterretninger. Roskilde 1844. 4. (Program).

† V. G. Bohr, *Historisk Beretning om Drettelsen af Realklasser ved Kønne lærde Skole.* Skoleefterretninger. (Kønne Skoles Program). Kbhavn 1844.

† B. Borgen, *Efterretninger om Metropolitanskolen for Skoleaaret 1843:44.* Kbhavn 1844. (Program).

L. S. Borring, *Fransk-Dansk og Dansk-Fransk Haand-Ord-bog.* Anden Deel. Fransk-Dansk. 12 H. Kbhavn 1845.

K. H. Brandes, *Literarische Zeitung.* 11ter Jahrgang. Berlin 1844.

† Th. Brifa, *Om Ansamlinger af Pus i de Indvolde, som indeholdes i de tre store Caviteter.* Kbhavn 1844.

† Budget for Aaret 1845 for samtlige Stats-Indtægter og Udgifter vedkommende Kongeriget Danmark og Hertugdømmerne Slesvig, Holsten og Lauenborg med tilhørende Bilande. Kbhvn. 1845. 4.

I. F. Champollion (le Jeune) *Dictionnaire Egyptien en écriture hieroglyphique; publié par Champollion Figeac.* Paris 1841-44. Fol.

H. N. Clausen og H. Hohlenberg, *Tidskrift for udenlandsk theologisk Litteratur* 1844. H. 3, 4, 1845. H. 1. Kbhavn.

Dansk Bibliographie for 1844. Kbhavn 1845.

Danske Digtene, (udg. af K. H. Seidelin);

Peder Paars, et heroiskkomisk Digt, af Ludvig Holberg. Kbhavn 1798.

Chr. Braum. Tullins udvalgte Digte. Kbhavn 1799.

I. H. Wessels udvalgte Digte. Kbhavn 1801.

Udvalgte Digte af Brødrene P. Magnus og Peter Kofod Trojel. Kbhavn 1801.

Rhapsodier af H. W. Lundbye. I D. Kbhavn 1801.

† Dittmann. Die drei merkwürdigen Cyclen in unserer Festrechnung, erläutert aus dem Calendarwesen der Griechen und Römer. Jahresbericht. Flensburg 1844. 4. (Flensborg lærde Skoles Program).

J. S. E. Eggers, Geschichte des Altonaischen Gymnasiums und des damit verbundenen Pädagogiums. Dritte Abtheilung. Jahresbericht. Altona 1844. (Progr.)

† S. Egilsson, Fjögur gomul Kvæði. Skolaskrifa. Vidnagar Klausuri 1844. (Vestfiad Skoles Progr.)

† C. W. Elberling, Anmærkninger til D. Horatius Flaccus's andet Brev i første Bog. Skoleefterretninger. Kbhavn 1844. (Slagelse Skoles Program).

† L. H. Erslev, Almindeligt Forfatter-Lexicon for Kongeriget Danmark med tilhørende Bilande. 2det Bind 2det Hefte. Kbhavn 1845.

* H. F. J. Estrup, De danske Majorater. En historisk politisk Betragtning. Kbhavn 1845.

C. Fauriel, Chants populaires de la Grèce moderne. T. II. Paris 1825.

† H. M. Flemmer, Om samlet Skoletid. Skoleefterretninger. Kbhavn 1844. (Frederiksborg Skoles Program).

W. Freund, Wörterbuch der lateinischen Sprache. 3te Bd. I Abtheil. Leipzig 1845.

Griechische Dichter in neuen metrischen Uebersetzungen. Herausg. von G. L. F. Tafel, C. N. Olander und G. Schwab. 2, 3, 4, 5, 31, 35, 36 Bändchen. Stuttgart 1830. 1845.

Griechische Prosaiker in neuen Uebersetzungen, herausg. von G. L. F. Tafel, C. N. Olander und G. Schwab. 218, 219, 220 Bändchen. Stuttgart 1844.

N. F. S. Grundtvig, Haandbog i Verdens Historien. 3die B., 2 H.

Guizot, Essais sur l'histoire de France; 6eme édit. Paris 1844.

† H. H. Hagerup, De catechumenis ecclesie Africanæ incunte sæculo quinto. Hauniæ 1844. (Licentiatdiéputatés).

† M. Hammerich, Om de lærde Skolers Reform. Skoleefterretninger. Kbhavn 1844. (Progr. fra Borgerdydskolen paa Christianshavn).

† M. Hassing, De Syphilide kalihydriodico tractata. Hauniæ 1845. (Medicinsk Licentiatdiéputatés).

L. Helweg, For Litteratur og Kritik. Et Fjerdingaarskrift, udg. af Sjens Stifts liter. Selskab. 2 B. 4 H. 3 B. 1-2 H. Odense 1844-45.

† R. J. F. Henriksen, Beretninger om Homers foregivne Grav paa Den Jos. Skoleefterretninger. Odense 1844. (Odense Cathedralskoles Program).

† A. I. F. Henrichsenii epistola critica ad E. F. Hermannum de consilio Convivii Xenophontei ejusque cum Platonico necessitudine. Schulnachrichten. Schleswig 1844. 4. (Elevig Domskoles Progr.).

L. F. W. Hoffmann, Bibliographisches Lexicon der gesammten Litteratur der Griechen. Dritter Theil. O-Z. 1-2. Leipzig 1844.

A. v. Humboldt, Kosmos, Entwurf einer physischen Weltbeschreibung. 1 B. Stuttg. und Tüb. 1815.

J. R. Hübertz, Aktstykker vedkommende Staden Aarhus. Kbhavn 1845.

† E. J. Ingerslev, Efterretninger om Rolding lærde Skole i Skoleaaret 1843-44. Kbhavn. (Program).

Kalidasa, Sakuntala. Overs. af M. M. Hammerich. Kbhavn 1845.

C. H. Kalkar, Aktstykker henhörende til Danmarks Historie i Reformationstiden. Samlede af udenlandske Archiver. Odense 1845.

Rolderup-Rosenvinge, Kongl. Forordninger og aabne Breve, XXIV Deels 1 Heste. K. Christian den Ottendes Forordninger for 1811. Kbhavn 1815.

† Kolster, Ueber den Philoktet des Sophokles. Jahresbericht. Isehoe 1811. 4. (Meldorf Skoles Program for 1811).

J. Kragh Høst, Entwurf einer Geschichte der dänischen Monarchie unter der Regierung Christian des VII. Th. 1-4. Kopenhagen 1813-16.

† Langbehn, Ueber eine zweckmäßige Deconomie in der Schulgrammatik und dem Schullericon der Griechischen und Lateinischen Sprache, und anschließend über den Metapher. Schulnachrichten. Hadersleben 1811. (Haderslev Skoles Program).

C. Lassen, Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes. 5 B. 2 H. 6 B. 1-2 H. Bonn 1811-45.

† E. Lembke, Fremstilling af Stændernes Forhold i Midtaldertiden. Skoleefterretninger. Kbhavn 1811. (Vordingborg Skoles Program).

H. Leo, Lehrbuch der Universalgeschichte. 6 B. Halle 1811.

* J. Levin, Danſk Lydkære og danſk Kjønslære. Tvende Monographier. Kbhavn 1811.

† Lister over Examen Artium og over Anden Examen i Aaret 1811.

Mager, Französisches Elementarwerk. Lehr- und Lesebuch für Gymnasien und h. Bürger- (Real-) schulen. 1 Th. 3 Aufl. 1815. 2 Th. neue Auflage. Stuttgart und Tübingen. 1812.

Mansas Kort over Danmark. Nørrejylland, 5 Plan.

† E. Molbeck, Historisk Tidsskrift, udg. af den danske historiske Forening. 5 B. 2 H. Kbhavn 1811.

G. Mühlmann u. E. Jenike, Repertorium der classischen Philologie und der auf sie sich beziehenden Schriften. H. 1-3. Leipzig 1811-15.

F. H. Müller, Die deutschen Stämme und ihre Fürsten. 1ter Theil. Berlin 1811.

† L. Müller, De re militari Romanorum quædam e Cæsaris commentariis excerpta. Schulnachrichten. Kiel 1811. 4. (Program for Kieler Stadtschule).

* M. L. Mathanson, Historisk-statistisk Fremstilling af

Danmarks National- og Stats-Huusholdning fra Frederik den Fjerdes Tid indtil Nutiden. 2den omarb. Udg. Kbhavn 1811.

* G. G. Nitzsch, *Quæstionum Homericarum specimen primum.* Hannoveræ 1826.

— De historia Homeri maximeque de scriptorum carminum ætate meletemata. Fasc. I.

* L. Oppermann, *Elementair Plangeometri.* Kbhavn 1845.

† Oversigt over det Kongl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder i Aarene 1842, 1843, 1844 og 1845 No. 1-4.

* P. L. Panum, *Methodisk Ledetraad til Brug ved Underviisningen i Naturlærens Begyndelsesgrunde.* Kbhavn 1815.

† A. Petersen, *De forma et conditione orationis de corona a Demosthene apud iudices recitata.* Schulnachrichten. Glückstadt 1844. (Progr.)

N. N. Petersen, *Historiske Fortællinger om Islændernes Færd.* Udg. af det kongl. nord. Oldskriftselskab. 4 B. Kbhavn 1844.

† Pétur Pétursson, *Commentatio de jure ecclesiastico in Islandia ante et post Reformationem.* Hauniæ 1811. (Doctor-dissertatio).

M. Pouillet, *Elémens de Physique expérimentale et de Météorologie.* 4ème Edit. T. I-II. Paris 1844.

Claudii Ptolemæi *Geographiæ Libri Octo.* Græce et Latine edd. F. Guil. Wilberg et C. H. F. Grashof. Fasciculus Quintus. Essendiæ 1844. 4.

Register zu Hegels Vorlesungen über die Aesthetik. Mainz 1844.

† Regnskabs-Oversigt for Aaret 1843 over samtlige Stats-Indtægter og Udgifter. Kbhavn 1845. 4.

H. G. L. Reichenbach, *Botanik für Damen, Künstler und Freunde der Pflanzenwelt überhaupt, enthaltend eine Darstellung des Pflanzenreichs in seiner Metamorphose.* Leipzig 1828.

— Handbuch des natürlichen Pflanzensystems. Dresden u. Leipzig 1837.

H. Ritter, Geschichte der Philosophie. 7 Theil. Hamburg 1811.

† E. P. Rosendahl, Forsøg paa at oversætte Ordene i P. C. Müllers Synonymik paa Latin m. m. Skoleefterretninger. Nykjøbing 1844. (Nykjøbing Skoles Program).

B. Rothe, Danmarks industrielle Forhold. 2den Deel. Kbhavn 1845.

† Samling af biographiske Notitser om nogle af de fra Aalborg Cathedralsskole til Universitetet dimitterede Disciple, i alfabetaisk Orden. Tredie Hefte. Skoleefterretninger. Aalborg 1844. (Aalborg Skoles Program).

† C. A. Scharling, Num quas res auctor evangelii Johannæi memoriæ tradiderit, iis fidem et auctoritatem historicam vindicare voluerit. Hauniæ 1844. 4.

C. E. Scharling og E. T. Engelstoft, Theologisk Tidsskrift. 9de B. 1 H. 1845. Kbhavn.

† A. W. Scheel, Om Kjøbenhavns Universitets Collegier og Stipendier for de Studerende ved dette Universitet.

E. F. Schlosser, Geschichte des achtzehnten Jahrhunderts und des neunzehnten bis zum Sturz des französischen Kaiserreichs. 4 Band. Heidelberg 1844.

† J. F. Schouw, Dansk Ugeskrift. Anden Række. 5-6 B. Kbhavn 1844-45.

— og D. F. Eschricht, Afbildninger af Dyr og Planter. 12 H. Kbhavn 1844.

† Schreiter, Ueber das historische Princip des Gymnasial- und namentlich des Religionsunterrichts. Jahresbericht. Rendsburg 1844. 4. (Rendsborg Skoles Progr.)

A. Schöll, Archæologische Mittheilungen nach C. O. Müllers hinterlassenen Papieren. I. Athens Antiken-Sammlung. I H. Frankf. a. M. 1843. 4.

H. P. Selmer, Akademiske Tidender. Anden Aarg., tredie H. Kbhavn 1834.

† — Kjøbenhavns Universitets Aarbog for 1843. Kbhavn (1844).

† Henrici Stephani, Thesaurus Græcæ Lingvæ. Ter-

tio ediderunt C. B. Hase, Guil. et Lud. Dindorfii. Vol. 5, Fasc. 5, Vol. 6, Fasc. 3-4. Parisiis. Fol.

* C. L. Struve, Quæstionum de Delecto Herodoti specimen. Regiomonti 1828.

Tidende for Forhandlingerne ved Provindsalfænderne for Deftifterne 1844. Kbhavn og Roskilde.

† G. Th. Thomsen, Om Lord Byron. Kbhavn 1845. (Magisterdisputatø).

† E. A. Thortsen, Efterretninger om Randers lærde Skole for Skoleaaret 1813-1811. Randers. (Program).

† Frede, Mittheilungen aus der Geschichte der Plöner Gelehrtenſchule. Erste Hälfte. Schulnachrichten. (Plöners Skoles Progr.) 1844.

† Universitetets og den polytechniske Lærestalts Lektionscataloger for Wintersem. 1811-15 og Sommersemestret 1815.

* Bedel Simonsen, Bidrag til den nyeste Kongeborg Rugaards, dens Læns og dens Lænsmands Historie. 2 D. 2 Afd. 3die Deel. Kbhavn 1844.

* — Bidrag til Odense Byes ældre Historie. 3die B. 1 H. Odense 1844.

* — Bidrag til Lehnsmanden paa Hagenføv, Rigbraad og Ridder Jørgen Brahes Levnetsbeskrivelse, med Brudstykker af hans egenhændige Dagbøger fra 1625 til 1656. Odense 1815.

* — Familie- og Efterretninger om de danske Ruders for 200 Aar siden uddøde Adelslægte. Første Hefte. Odense 1815.

W. Wachsmuth, Hellenische Alterthumskunde. Zweite umgearb. Ausgabe. 2ter Band 1-5 H. Halle 1844-45.

— Geschichte Frankreichs im Revolutionszeitalter. 4 Th. Hamb. 1844. (Zil Heerens og Hertzs Gesch. der europ. Staaten).

† C. Weiss, De tenotomia talipedibus applicata. Hafniæ 1844. (Doctordisputatø).

† A. S. Wesenberg, Emendationes M. Tullii Ciceronis Tusculanarum Disputationum. Part III. Skoleeftenretninger. Viborg 1811. (Viborg Skoles Program).

* R. H. Witte, Hebraisk Sproglaere til Skolebrug. Kbhvn 1812.

* — Analyse til Genesis. Kbhavn 1813.

I. I. A. Worsaae, Runomo og Braavallaslaget. Et Bidrag til archæologisk Kritik. Kjøbenhavn 1844. 1.

Discipelbibliotheket, der fra dette Aars Begyndelse har mistet de samme hidtil fra Skolekassen tilstaaede 20 Nbd., har i dette Skoleaar modtaget følgende Tilvæxt:

Andersens nye Eventyr. 2 og 3 H.

Baggesens Digterværker. 1 og 2 Bd.

Blichers Noveller. 6 og 7 B.

Böttiger, Magazin for Natur- og Mennekeskundskab.

* Hansen, den vanvittige Flygtning.

Münchhausens Eventyr.

* Noveller af Forf. til en Hverdagshistorie. 2 og 3 B.

Præsidentens Døttre.

Riises Archiv for Historie og Geographie.

Rohmanns Almueven.

Trollope, Barnebys i Amerika.

Wessels Værker. 1ste og 2det B.

Wohlschlägers Digterværker. 1-4 B.

8. Den nye Skolebygning.

Iblandt Hindringerne for Skolens Virksomhed omtalte jeg i forrige Aars Program (S. 55 ff.) det nubærende Skolelocales maadelige Bestaaffenhed, men yttrede tillige det Haab, at der snart vilde træffes Foranstaltninger til denne Mangels Afhjælpelse. Dette Haab er gaaet i Opfyldelse, og at det er skeet saa hurtigen, skyldes for en meget stor Deel Ephoratets Virksomhed og Iver for denne Sag. Da dette til Byggeplads for det nye Skolelocale havde udseet den Conditor Dury da tilhørende Eiendom i lille Graabrødrestreæde tilligemed et dertil stødende Stykke af Graabrødretorvet og den bagved samme liggende saakaldte danske Skole, og indledet Underhandlinger med vedkommende Auctoriteter i Odense om Afstaaelse af den til Skolen nødvendige Grund, indstillede det i Sommeren 1844 Sagen til den Kongelige Direction

for Universitetet og de lærde Skoler, af hvilken det under Forsentning af Kongelig Approbation bemyndigedes til at købe Dury's Gaard og bringe det Øvrige til endelig Afgjørelse. Efterat derpaa Etatsraad Koch efter Directionens Opfordring havde udkastet Tegninger til Bygningen med Overslag over Bekostningerne, og disse vare forelagte Hs. Majestæt, behagede det Allerhöjstamme under 24 Januar d. A. at resolvere Følgende:

„Vi approbere allernaadigst den af Vor Direction i afgivte Efteraar afsluttede Kjøbecontract med Conditør Dury af Odense, hvorved den ham tilhørende Gaard No. 212 i Byens lille Graabrorestræde med Tilliggende er indkjøbt til Byggegrund for Odense Cathedralskoles paatænkte nye Bygning for en Kjøbesum af 8000 Rbd. Og ville Vi ligeledes have Vor Direction allernaadigst bemyndiget deels til at isærksette det indbemeldte Magelæg af Cathedralskolens nuværende Skolebygning mod den Almueskolevæsenet i Odense tilhørende Bygning i Dronningens Asylgade med Tilliggende, samt mod Graabrore=Hospitals Degnebolig, beliggende paa Graabroretorv, dog under den Forudsætning, at saadant Magelæg kan, med vedkommende Auctoriteters dertil meddeelte Samtykke, blive isærkset uden nogensomhelst Udgift for det lærde Skolevæsen, deels til at foranstalte den Odense Cathedralskole nu tilhørende Rectorbolig afhændet.

Derhos bifalde vi allernaadigst, at der for bemeldte Cathedralskole maa paa den ved fornævnte Kjøb og Magelæg erhvervede Grund opføres en ny Skole og Rectorbolig efter allerunderdanigst fremlagte Tegninger og Overslag, for en Bekostning af ialt 56,352 Rbd. 2 s.

I Begyndelsen af Mai er der begyndt paa Forarbejderne til Grundlægningen og Skolen vil om nogle Aar faae et særdeles smukt, rummeligt og hensigtsmæssigt Locale.



Den offentlige Examen

i

Odense Cathedralsskole for Aaret 1845

foretages i følgende Orden:

Tirsdagen den 22 Juli.

- | | | |
|-------|--------------------------|-----------------|
| 8—12. | VI, V Cl. | } Latinsk Stil. |
| 8—11. | IV, III — | |
| 8—10. | II, I Cl. | Regning. |
| 12—1. | Sangprøve paa Gymnasiet. | |
| 3—6. | VI Cl. | Besjon. |
| 3—5½. | V Cl. | Religion. |
| 3—6. | IV Cl. | Græff. |

Onsdagen den 23 Juli.

- | | | |
|-------|-------------|-------------------------|
| 8—12. | VI, V Cl. | Historisk Udarbeidelse. |
| 8—12. | IV, III Cl. | } Dansk Stil. |
| | II, I — | |
| 3—6. | VI, V Cl. | Fransk Stil. |
| 3—5. | III Cl. | Regning. |
| 3—6. | II, I Cl. | Dansk. |

Torsdagen den 24 Juli.

- 8—12. VI, V Cl. Religionsudarbejdelse.
- 8—11. IV Cl. Matematik.
- 8—11. II, I Cl. Tydsk.
- 3—6. VI, V, IV Cl. Tydsk Stil.
- 3—5. III Cl. Tydsk.

Fredagen den 25 Juli.

- 8—12. VI Cl. Latin.
- 8—11. V Cl. Historie og Geographie.
- 8—11. IV Cl. Naturhistorie.
- 11—1. III Cl. Religion.
- 11—1. II Cl. Fransk.
- 3—6. VI Cl. Fransk.
- 3—5. V Cl. Engelsk.
- 3—4. I Cl. Latin.

Løverdagen den 26 Juli.

- 8—12. VI Cl. Græsk.
- 8—10. V Cl. Tydsk.
- 8—11. IV Cl. Religion.
- 10—1. III Cl. Historie og Geographie.
- 11—1. II Cl. Latin.
- 3—6. VI Cl. Tydsk.
- 3—5½. V Cl. Græsk.
- 3—5. III Cl. Dansk.

Mandagen den 28 Juli.

- 8—12. VI Cl. Historie og Geographie.
8—10½. V Cl. Latin.
8—11. IV Cl. Tydsk.
11—1. III Cl. Græsk.
3—6. VI Cl. Engelsk.
3—5½. V Cl. Mathematisk.
3—6. II, I Cl. Religion.

Tirsdagen den 29 Juli.

- 8—12. VI Cl. Mathematisk.
8—10. V Cl. Fransk.
8—11. IV Cl. Latin.
11—1. III Cl. Naturhistorie.
10—1. II, I Cl. Historie og Geographie.
3—6. VI Cl. Hebraisk.
3—5½. V Cl. Naturhistorie.
3—6. IV Cl. Historie og Geographie.

Onsdagen den 30 Juli.

- 8—12. VI Cl. Religion.
8—11. IV Cl. Fransk.
8—10. III Cl. Latin.
10—1. II, I Cl. Naturhistorie.
11—1. III Cl. Fransk.

Torsdagen den 31 Juli Kl. 10 foretages
Translocationen i Gymnasiets Auditorium.

Lørdagen den 30 August Kl. 8 foreta-
ges Indlemmelsesprøven med dem, som ere an-
meldte til Optagelse i Skolen.

Disciplenes Fædre og Foresatte samt andre
Skolens og Videnskabernes Belyndere indbydes her-
ved til at bære denne Examens mundtlige Deel og
Translocationen med deres Nærværelse.

Henrichsen.